بانک

د افغانستان بانک میاشتنۍ

یوولسم کال، یوسلو یوویشتمه ګڼه د ۱۳۹۶ کال د چنګاښ میاشت

د افغانستان بانک

افغانستان د مالي اقداماتو د نړیوالې ډلې د خړ لست څخه ووتو

دور جدید روابط تجاری چین و امریکای لاتین

د افغانستان بانک

اطلاعیهٔ د افغانستان بانک!

د افغانستان بانک به اطلاع هموطنان عزیز می رساند که به اساس ماده سی و نهم قانون د افغانستان بانک، بانکنوت های را که:

روی آن نوشته و یا نقاشی شده باشد

مهر خورده و یا سوراخ تسلسلی داشته باشد

شسته شده باشد و یا از اثر پاشیدن تیزاب و سایر مواد کیمیاوی دیگر تخریب شده باشد.

ماده چسپدار روی آن بکار رفته باشد

در تمام نمایندگی های د افغانستان بانک و بانک های تجارتی بدون تادیه کدام فیس با بانکنوت های قابل استفاده تعویض نمایند.

د افغانستان بانک بعد از ۳۱ اسد ۱۳۹۶ بانکنوت های با مشخصات فوق الذکر را بدون معاوضه مصادره می نماید.

یادداشت مهم: بانکنوت های که در اثر استعمال مندرس و اسکاشتیپ شده، قابل چلند میباشند.

پول افغانی؛ نشانهٔ افتخار، اقتدار و هویت ملی ماست!

۰۲۰۲۱۰۲۲۰۷
۰۲۰۲۱۰۲۲۰۹

بانک

صاحب امتیاز: د افغانستان بانک

هیئت تحریر: ایمل هاشور، داکتر جهانتاب ولیزار و اقبال صافی

سردبیر: شفیق الله بارز

مدیر مسئول: یما عفیف

گزارشگران: حمیدالله فیضی، عبدالحفیظ شاهین

دیزاین: خالد احمد فیضی

فوتوژورنالیست: زیرک ملیا

مترجمان: عین الله عیان و مسعود ودان

مسئول چاپ و توزیع: تمیم احمد صمیمی

آدرس: آمریت اسناد و ارتباط، د افغانستان بانک

تیلفون: ۰۰۹۳۰۲۰۲۱۰۴۷۶۱

فکس: ۰۰۹۳۰۲۰۲۱۰۰۳۰۵

پُست الکترونیکی: magazine@dab.gov.af

صفحهٔ الکترونیکی: www.dab.gov.af

شمارهٔ ثبت: ۶۵۸

www.facebook.com/AFGCentralbank

twitter.com/AFGCentralbank

Da Afghanistan Bank-Youtube

Da Afghanistan Bank-Google+

د دې ګڼې مطالب

خروج افغانستان از لست خاکستری گروه اقدامات مالی بین ...

افغانستان د مالي اقداماتو د نړیوالې ډلې د خړ لست څخه ووتو

سومین جلسهٔ نوبتی شورای عالی د افغانستان بانک دایر گردید

د پیسو د نړیوال صندوق او د افغانستان بانک د پلاوو ترمنځ ...

تحفه ای اهدا شده به جلالتماب رئیس جمهور به د افغانستان ...

د افغانستان بانک د یو محفل له لارې د کرېکټ د ملي لوبډلې...

څرنګه کولای شو په افغانستان کې د ښاري اوسیدو مخ پر ...

د افغانستان–هند هوایي سوداګریز دهلېز پرانیستل شو

پیامد اقتصادی مندرس شدن پول و راه های جلوگیری از آن

چگونگی تغییرات سکتور مالیاتی طی ربع سوم سال مالی ۱۳۹۵

د نړۍ اقتصادي خبرونه

د کونړ پر سیند د بریښنا بند جوړول به بریښنایي اړتیاوې ختمې ...

په مالیزیا کې د اسلامي شتمنیو د مدیریت لیوالتیا

چگونگی عوامل انکشاف اقتصادی آلمان

دور جدید روابط تجاری چین و امریکای لاتین

د اقتصادي ودې په موخه بیمې ته اړتیا

علل موفقیت کاری شرکت های بزرگ

نقش تکنالوژی و فناوری های نوین در اقتصاد

یاد آوری: به غیر از سرمقاله که دیدگاه رسمی "مجله بانک" است، مسئولیت مضامین و مقالات دیگر به نویسندگان آن بر می گردد، همچنان استفاده از مقالات و تصاویر مجله با ذکر مأخذ مجاز است.

خروج افغانستان از لست خاکستری گروه اقدامات مالی بین المللی، اعتبار نظام مالی کشور را به سطح بین المللی بیشتر می سازد

افغانستان با عملی نمودن موفقانه سفارش های گروه اقدامات مالی بین المللی (Financial Action Task Force) در زمینه مبارزه با پول شویی، تمویل تروریزم و سایر جرایم، از لست خاکستری این گروه خارج شد.

خارج شدن افغانستان از لست خاکستری گروه اقدامات مالی بین المللی به اعتبار نظام مالی و بانکی کشور به سطح جهانی افزوده و روابط بانکهای کشور با بانکهای معتبر دنیا را بیشتر از پیش تقویت می بخشد.

هر چند نظام بانکی کشور طی چند سال گذشته پیشرفت های زیادی را در کارنامه خود دارد، اما مبارزه با تطهیر پول، تمویل تروریزم و جلوگیری از عواید ناشی از جرایم منحیث یک مسئله قابل بحث و نگرانی سد راه پیشرفت نظام مالی و بانکی کشور همواره مطرح بوده است.

د افغانستان بانک پس از سال ۲۰۱۱ میلادی، زمانیکه افغانستان تحت ارزیابی شدید کمیته همکاری های بین المللی گروه اقدامات مالی قرار گرفت، فعالیت های خود را در زمینه ایجاد یک چهارچوب مؤثر حقوقی برای مبارزه با تمویل تروریزم و تطهیر پول با بلند بردن سطح نظارتی امور مالی و ایجاد سیستم مراقبت و کنترول انتقالات فزیکی پول در مرزها را با جدیت آغاز نمود.

د افغانستان بانک در راستای مبارزه با پول شویی و تمویل تروریزم از طرق مختلف تلاش های پیگیر انجام داده است که از جمله این تلاش های میتوان از طرح، ایجاد و همچنان تعدیل قوانین، مقرره ها، رهنمود ها و طرزالعمل های مبارزه با پول شویی و تمویل تروریزم مطابق به معیارهای بین المللی یاد کرد که این همه در زمینه خروج افغانستان از لست خاکستری گروه اقدامات مالی بین المللی ممد واقع شده اند.▣

افغانستان د مالي اقداماتو د نړیوالې ډلې د خړ لست څخه ووتو

کابل، ۱۳۹۶ د چنګاښ ۳ – د افغانستان بانک مشرتابه پلاوی نن په یو مطبوعاتي کنفرانس کې اعلان وکړ چې افغانستان د مالي اقداماتو د نړیوالې ډلې له خړ لست څخه ووتو. د افغانستان بانک لوی رئیس ښاغلي خلیل صدیق په هغه مطبوعاتي کنفرانس کې چې په همدې موخه جوړ شوې وو، وویل چې د مالي اقداماتو د نړیوالې ډلې له خړ لست څخه د افغانستان وتل د هېواد د مالي او بانکي نظام لپاره یوه ستره لاسته راوړنه ده.

د افغانستان بانک د لوی رئیس د وینا متن لاندې وړاندې کیږي:

د مالي اقداماتو نړیواله ډله یوه نړیواله اداره ده چې د پیسو د وینځلو، د ترهګرۍ د تمویل او د ډله ییزې وژنې د وسلو د خپورتیا په ګډون د نورو مالي جرمونو سره د مبارزې معیارونه تعیینوي او پر هغو هېوادونو باندې چې په مستقیمه یا غیر مستقیمه توګه د دې اداري غړیتوب لري، څارنه کوي. دا اداره په کال کې درې ځله غونډې جوړوي او د یاد شویو ټکو په هکله د بیلابیلو هېوادونو د کار پرمختګ تر کتنې لاندې نیسي او په اکثریت رایې سره د اړتیا وړ تدابیر اتخاذوي. دې سازمان مخکې د پیسو د وینځلو، د ترهګرۍ د تمویل او د نورو مالي جرمونو سره د مبارزې په توګه ۴۰ سپارښتنې تعیین کړي چې ټول هېوادونه باید دا سپارښتنې رعایت او پلې کړي.

د افغانستان حکومت د پیسو د وینځلو او د ترهګرۍ د تمویل په وړاندې د مبارزې قوانین، مقررې او جوړښتونه په ۲۰۱۱ کال کې تر ارزونې لاندې نیول شوي چې د جدي ستونزو د موندلو او د بنسټیزو سپارښتنو د نه تطبیق له امله افغانستان د همکاریو د نړیوالې کمیټې (International Cooperation Review Group) تر ټینګې او دوامدارې ارزونې او د دې ترڅنګ د آرامه اقیانوس ډلې (Pacific Group on Money Laundering) تر دوامدارې ارزونې لاندې واقع شوی دی.

د مطرح شوي عملیاتي پلان په پام کې نیولو سره، د افغانستان اړوندې اداري لاندني قوانین، مقررې او کړنلارې تعدیل او یا له سره طرح او طی مراحل کړي چې اوس په عملي ډول کارول کیږي:

»

- د پیسو وینځلو او د جرمونو څخه د ترلاسه شویو عوایدو سره د مبارزې قانون؛
- د ترهګرۍ د تمویل په وړاندې د مبارزې قانون؛
- د ترهګرۍ د تمویل د مخنیوي کړنو د تنظیم مقرره؛
- په ګمرکاتو کې د پیسو د لېږد او د معاملې وړ سندونو د کنټرول او راپور ورکولو مقررې تعدیل؛
- د پیسو د وینځلو، د ترهګرۍ تمویل سره د مبارزې او د مخنیوی کوونکو اقداماتو د مقررې تعدیل؛
- د وړو او مناسبو اشخاصو د مقررې تعدیل؛
- د ترهګرو د شتمنیو د کنګلولو لارښوود؛
- د ترهګرو د شتمنیو د متحد المال د کنګلولو امر صادرول؛
- د پیسو وینځلو، د ترهګرۍ د تمویل او د نورو اصلي جرمونو د مشکوکو معاملو د څیړنې کړنلاره؛
- د مشکوکو معاملو د راپور ورکولو لارښوود؛ او
- د نظر لاندې اشخاصو کړنلارې (FinTRACA Watch-List)

د عملیاتي پلان پر بنسټ، د افغانستان حکومت اړوندو ادارو په دې برخه کې اړین اقدامات ترسره کړي او د ۲۰۱۷ کال په اپریل میاشتې کې د ساحې دننه ارزونه په بریالیتوب سره پای ته رسولې ده.

د افغانستان د مالي معاملو او راپورونو د څیړنې مرکز د مالي اقداماتو د نړیوالې ډلې له خړ لست څخه د افغانستان په ایستلو کې بنسټیز رول لوبولی دی.

کومو ادارو چې په دې پروسه کې ونډه درلودلې هغه د افغانستان د ملي امنیت شورا دفتر، د عدلیې وزارت، د لوی څارنوالۍ اداره، د اداري فساد د لویو جرمونو سره د مبارزې عدلي او قضایي مرکز، د نشه یي توکو سره د مبارزې عدلي او قضایي مرکز، د افغانستان بانک د مالي چارو د څارنې آمریت، د ملي امنیت عمومي ریاست، د مالیې وزارت د عوایدو عمومي ریاست، د ګمرکاتو عمومي ریاست، د لویو جرمونو عمومي ریاست، د ترهګرۍ په وړاندې د مبارزې عمومي ریاست او د کورنیو چارو وزارت د نشه یي توکو سره د مبارزې پولیس دي.

د افغانستان بانک د دې ډلې د عملیاتي پلان د پلي کوونکي او همغږه کوونکي اداري په توګه، له خړ لست څخه د افغانستان وتل په نړیواله کچه د افغانستان د مالي نظام د اعتبار د لوړولو په لور یوه مهمه لاسته راوړنه ګڼي.

د یادولو وړ ده چې د پیسو وینځلو او د ترهګرۍ د تمویل په وړاندې د مبارزې په موخه د هېوادونو د کړنو ارزول یوه دوامداره موضوع ده او د افغانستان اړوندې ادارې باید نه یوازې اوسني لاسته راوړنې وساتي بلکې د قوانینو او مقررو د تطبیق اغېزمنتیا د لوړولو لپاره لازیات اقدامات ترسره کړي.

د افغانستان بانک دا لویه بریا د افغانستان د اسلامي جمهوري دولت ټولو اړوندو ادارو او د مالي نظام ټولو همکارانو ته مبارکي وایي.▣

سومین جلسۀ نوبتی شورای عالی د افغانستان بانک دایر گردید

شورای عالی د افغانستان بـانـک بــه تـاریـخ ۱۳ و ۱۴ سرطان ۱۳۹۶ تحت ریاست محتـرم خلیل صدیق رئیس شورای عالی و رئیس کُل د افغانستان بانک برگزار گردید.

جلسه با سخنان محترم خلیل صـدیـق رئیـس کُل د افغانستـان بـانـک در مـورد خـروج افغانستان از لست خاکستری گروه اقـدامـات مالی بین المللی افتتاح شـد. محـتـرم خـلـیـل صدیق رئیس کُل د افغانستان بانک گفت کـه بیرون رفت موفـقـانـه افـغـانـسـتـان از لست خاکستری گروه اقدامات مالی بین الـمـلـلـی یک دست آورد بزرگ به نظام بانکی و مالـی کشور است که این موفقیت را بـرای هـمـه تبریک می گویم.

شورای عالی د افغانستان بـانـک مطابق بـه اجنداء، گزارش عملکرد و دست آوردهـای سه ماه د افغانستان بـانـک در عـرصـه هـای نظارتی، سیاست پولی، چارچوب حـقـوقـی، ثبات و استحکام نظام مالی، امور مدیریـتـی و سایر موضوعات مرتبط را مـورد بـحـث و ارزیابی قرار داده که عمده ترین موضوعـات مطروحه این جلسه قرار ذیل و به طور فشـرده ارائه می گردد:

- بحث روی وضعیت اقتصادی کشـور کـه شامل گزارش رشد اقـتـصـادی، تـطـبـیـق سیاست پولی از ابتدای سال مـالـی ۱۳۹۶ الی ۲۲ جـوزاء، اهـداف و چـارچـوب سیاست پولی و ارزی کشور، ابزار سیاست پولی، روند رشد پایـه پـولـی و پـول در گردش و سکتور خارجی می‌باشد
- تائید تعدیلات وارده در بودجه سال مـالـی ۱۳۹۶ بر اساس پیشنهاد آمریت عـمـومـی مالی و محاسبه
- تائید دو مورد تعدیلات در مقررۀ قـرضـه دهی که مورد تصویب هیئت محترم عامـل قرار گرفته بود
- تعدیلات وارده در پالیسی آدیت خارجـی به اساس ارزیابی و بـررسـی سـفـارشـات صندوق بین المللی پول، مورد تائیـد قـرار گرفته و در خصوص مـوضـوع هـدایـات لازم صادر گردید
- بحث، مرور و تائید پلان تداوم فعالیـت و جبران خساره د افغانستان بانک در حالات اضطراری
- گزارش د افغانستان بانک پیرامون نظـارت همه جانبه و اختصاصی بانک های مـجـوز و گزارشات مالی بانک‌هـا و مـؤسـسـات مالی ملاحظه گردیده و در مورد رهنمایـی و هدایات لازم داده شد
- تغییر رژیم ذخایر الزامی با تعدیلات مـورد تائید قرار گرفته و به آمریت سیاست پولی و سایر آمریت های ذیربط هـدایـات لازم صادر گردید
- گزارش کمیته بررسـی بـانـک پـیـرامـون تطبیق تصاویب شورای محـتـرم عـالـی و تصاویب هیئت محترم عامل و بررسی های انجام شده استماع و مـورد تـائـیـد قـرار گرفت و در قسمت تطبیق هر چه بهتـر آن تصامیم لازم اتخاذ گردید
- در اخیر سایر موضوعات متفرقه طرح شده در جلسه مورد ارزیابی قرار گرفـتـه و در مورد هدایات لازم صادر گردید.

شورای عالی د افغانستان بانک عـالـی تـریـن مرجع تصمیم گیری این بانک بـوده و طـور ربعوار تشکیل جلسه میدهد. باید گـفـت کـه طی این جلسات روی موضوعات مـخـتـلـف سیاست گذاری، طرح ریـزی بـرنـامـه هـای معقول، عملکرد نظام بانکی و سـایـر مـسـایـل مرتبط به بانک بحث و تـبـادل نـظـر صـورت گرفته و تصامیم لازم جهت بهبود فعالیت های نظام بانکی اتخاذ می شود.▣

د پیسو د نړیوال صندوق او د افغانستان بانک د پلاوو ترمنځ مذاکرات

کابل، ۱۳۹۶ کال د چنګاښ ۲۱ــ د افغانستان بانک د لومړي مرستیال ښاغلي واحد الله نوشیر په مشرۍ د افغانستان بانک پلاوي د پیسو د نړیوال صندوق او د افغانستان دولت ترمنځ د ګډ اقتصادي پروګرام د پرمختګ د ارزونې په خبرو اترو کې ګډون وکړ.

په دې غونډه کې چې د اذربایجان په باکو ښار کې جوړ شوې وه، د افغانستان بانک د پلاوي سربېره د افغانستان د مالیې وزارت د عوایدو مرستیال ښاغلي شفیق قاري زاده او د افغانستان په چارو کې د نړیوال صندوق مسوول کریستوف دینوالد په مشرۍ پلاوو ګډون کړی وو.

په دې غونډه کې د ۱۳۹۶ مالي کال د لومړي نیمایي لپاره د لوی اقتصاد د ثبات پیاوړي کولو باندې د تمرکزه ترڅنګ د مقداري هدفونو د تطبیق ارزونه، پر اداري اصلاحاتو په تېره بیا د هېواد د مالي او بانکي نظام د پیاوړتیا په برخه کې د څارنې ارزونه، د شاخصونو وضعیت او د اقتصادي بدلونونو بحث وشو او همدا ډول د لوی اقتصاد متحولینو لکه د اقتصاد حقیقي ودې، د انفلاسیون نرخ، عمده پولي شاخصونو، د اداینو بیلانس او د هېواد اسعاري زیرمو څخه کتنه، د ۲۰۱۷ میلادي کال او د منځ مهالې مودې لپاره د پورتنیو اقتصادي متحولینو د لید لوري ترڅنګ، د هېواد د مالي او بانکي سکتور وضعیت، په بانکي سکتور کې پرمختګونه او بدلونونه او د قانوني اړانې د ښه او پیاوړي کولو او د بانکي او مالي سکتورونو د سلامتیا او خوندیتوب په موخه د مرکزي بانک لخوا د اقداماتو او تدبیرونو په اړه خبرې اترې او نظرونه تبادله شول.

په دې غونډه کې د ۲۰۱۷ میلادي کال په لومړي نیمایي کې د پولي سیاست، مالي سیاست، د اسعاري زیرمو مدیریت، د هېواد د اداري اصلاحاتو او د مالي او بانکي سکتور د پیاوړتیا لپاره د اصلاحاتو په برخو کې د افغانستان بانک او د افغانستان دولت لخوا د ټولو مقداري هدفونو د تطبیق د پروسې ټولې کړنې د پیسو د نړیوال صندوق لخوا تأیید او وستایل شوې.

د خبرو اترو په پای کې ګډون کوونکو پلاوو د افغانستان او د پیسو د نړیوال صندوق ترمنځ د اقتصادي همکارۍ د پرمختګ د لاسته راوړنو په اړه خوښي څرګنده کړه او دا یې د افغانستان د اقتصادي ثبات او پراختیا په لور یو مهم ګام وباله.▣

تحفه ای اهدا شده به جلالتماب رئیس جمهور به د افغانستان بانک تحویل داده شد

کابل، ۱۴ سرطان ۱۳۹۶- به سلسله تحویل دهی تحایف قبلی رئیس جمهور و سایر اراکین بلند پایه دولت، یک قاب ساعت دستی Rolex مدل F9U750 که در سفر جلالتماب داکتر محمد اشرف غنی رئیس جمهوری اسلامی افغانستان به عربستان سعودی از سوی پادشاه آن کشور به طور تحفه اهدا شده بود، امروز رسماً از سوی محترمان عبدالمعروف همکار خزانه دار و غلام نبی مدیر تحویل خانه های ریاست محترم اداره امور جمهوری اسلامی افغانستان به د افغانستان بانک تحویل داده شد.

محترم محمد قسیم رحیمی معاون دوم د افغانستان بانک حین تسلیم گیری این تحفه گفت که جلالتماب رئیس جمهوری اسلامی افغانستان قبل از این تحایف زیادی را که توسط کشور های خارجی برای شان تفویض گردیده است، بوسیله هیئتی از آن مقام محترم تسلیم د افغانستان بانک نموده است که در حقیقت تسلیم دهی این گونه تحایف جهت نگهداری به د افغانستان بانک نشاندهندۀ از خود گذری محترم جلالتماب رئیس جمهور اسلامی افغانستان به نفع مردم و کشور می باشد.

در اخیر محفل، تحفه نامبرده به خزانه داری کُل د افغانستان بانک تسلیم داده شد تا در جمع سایر دارایی های دولت نگهداری گردد.▣

د افغانستان بانک د یو محفل له لارې د کرېکټ د ملي لوبډلې وروستۍ لاسته راوړنه وستایله

کابل، ۱۳۹۶ د چنګاښ ۲۶– د افغانستان بانک په نړیوالې شورا کې د کرېکټ د ملي لوبډلې د غړیتوب په ویاړ او د دې لوبډلې د غړو د هڅولو په موخه، د افغانستان بانک د کنفرانسونو په تالار کې یو غونډه جوړه کړه.

د افغانستان بانک لوی رئیس ښاغلي خلیل صدیق په دې غونډه کې د افغانستان د کرېکټ د ملي لوبډلې د وروستي لاسته راوړنې په اړه د مبارکۍ ترځنګ وویل چې په نړیوالې شورا کې د افغانستان د کرېکټ د ملي لوبډلې غړیتوب، نه یوازې د کرېکټ لوبډلې بلکې د ټولو هېوادوالو لپاره یو ستر ویاړ دی.

د افغانستان بانک لوی رئیس زیاته کړه "سره له دې چې د کرېکټ د ملي لوبډلې له جوړېدو څخه ډېر وخت نه تیرېږي، خو دې ډلې په کم وخت او ډېرو هڅو سره وکړای شول چې د کرېکټ د نړیوالې شورا غړیتوب ترلاسه کړي، حال دا چې د کرېکټ په برخه کې یو شمېر تجربه لرونکي هېوادونه لاتروسه نه دي توانیدلي چې د دې شورا غړیتوب ترلاسه کړي".

وروسته د افغانستان بانک لومړي مرستیال ښاغلي واحد الله نوشیر د دې لویې لاسته راوړنې د مبارکۍ ترځنګ وویل چې د افغانستان بانک د کرېکټ د لوبډلې د جوړېدو په برخه کې د افغانستان د کرېکټ بورډ همکاري د ستایلو وړ ده او د افغانستان بانک مشرتابه پلاوي د همدې لپاره د افغانستان د کرېکټ بورډ د مشرتابه غړو څخه مننه کړې ده. د افغانستان بانک د هېواد د کرېکټ ملي لوبډلې د غړو د هڅولو په موخه تل له کرېکټ بورډ سره همکار پاتې شوی او دا همکاري به دوام ولري.

د افغانستان د کرېکټ بورډ اجرائیوي رئیس ښاغلي شفیق الله ستانکزي د افغانستان بانک لخوا د هېواد د کرېکټ د ملي لوبډلې د غړو له هڅونې څخه مننه وکړه او د مالي اقداماتو د نړیوالې ډلې له خړ لست څخه د افغانستان د وتلو په هکله د افغانستان بانک او ټولو اړوندو ادارو ته مبارکي ورکړه او زیاته یې کړه چې دا ویاړ د پیسو د وینځلو او د ترهګرۍ د تمویل په وړاندې مبارزه کې د افغانستان بانک د بې دریغه حلوځلو او ژمنو په پایله کې لاسته راغلی دی.

د غونډې په پای کې د کرېکټ د ملي لوبډلې غړو د افغانی د دودولو ترځنګ له بهیر څخه خپل ملاتړ اعلان کړ.▣

ښاروالی د پراختیا پروژې په مرستې، څه باندې یو میلیون افغانان (چې ۷۳ سلنه یې ښځې او ماشومان رانغاړي) د ۲۴۷ کیلومتره سړک له بیارغونې او جوړښت څخه په کابل ښار کې برخمن شوي دي.
افغانستان د ښاري ژوند د یوه چټک لېږد له پړاو سره مخامخ دی. په داسې حال کې، چې د دغه هېواد د هغو وګړو برخه چې په ښارونو کې ژوند کوي، نسبتاً ټیټ دی (په ۲۰۱۴ میلادي کال کې ۲۵،۸ سلنه وو چې په ټوله سویلي آسیا کې بیا دا فیصدي۳۲،۶ ده)، خو بیا هم، د افغانستان د ښاري ژوند کچه د سیمې د هېوادونو په پرتله په لوړه کچه کې ده. د شته معلوماتو له مخې، په ښاري سیمو کې د وګړو وده په کلنۍ توګه ۵ سلنه زیاتوالی ښیې، چې دا شمېره د سیمې د هېوادونو تر منځنۍ کچې دوه برابره زیات دی.
په افغانستان کې د ښاري ژوند د لېږد بهیر له تاریخي اړخه د شخړو، ناامنیو او په پرله پسې توګه د امنیتي وضعیت د خرابوالي له کبله اغیزمن دی، چې دې کار په خپله د ښاري سیمو لپاره یوه اضافي ننګوونه رامنځته کړې ده. ښارونه هم د مخ پر زیاتیدونکو هغو کسانو له کوربه توب سره په مبارزه کې دي، کوم چې غواړي په یو امن ځای کې چې مناسبه سرپناه او غوره کاري فرصتونه ولري، ژوند وکړي. هغه کسان او کورنۍ چې په دې وروستیو کې ښارونو ته راغلي دي په هغوی کې کورنۍ بېځایه

ځرنګه کولای شو په افغانستان کې د ښاري اوسیدو مخ پر زیاتیدونکی زیاتوالی په ښه توګه مدیریت کړو

شوي خلک، بیرته راستنیدونکي کډوال او همداشان هغه خلک شامل دي، چې په کلیو او بانډو کې یې له خپلو کرنیزو چارو لاس اخیستی او په ښاري سیمو کې د خدماتي شغلونو په لټه کې دي. دا کډوالي ښایې تر یوه بل نسل پورې ممکن دوام ومومي، چې تر ۲۰۶۰ ز کال پورې به، د افغانانو نیمایي وګړي په ښارونو کې ژوند ولري، دا په دې مانا ده، چې په راتلونکو ۴۰ کلونو کې به شاوخوا ۱۵ میلیونه کسان نور هم ښارونو ته راستانه شي.

په ورته وخت کې به افغانستان د کاري فرصتونو لپاره د تقاضا له زیاتیدونکي غوښتنې سره مخامخ وي، ځکه، چې د هېواد اوسني څه باندې نیمایي وګړي تر ۱۵ کلنۍ ټیټ عمر لرونکي تنکي ځوانان جوړوي؛ چې هغوی به هم په راتلونکو کلونو کې د کار بازار ته ورننه شي.

همدې شالید ته په کتو سره، افغانستان اړ دی، چې خپل د ښاري استوګنې لېږد داسې مدیریت کړي، تر څو وکولای شي کاري فرصتونه، استوګنځی او د غوره ژوندانه شرایط د خپلو اتباعو لپاره چمتو کړي. مهمو ننګوونو ته په کتو سره، د افغانستان دولت په ۲۰۱۶ میلادی کال کې د ښاري لومړیتوب ملي پروګرام پیل کړ. په دغه پروګرام کې د پالیسي لارښوونه او ښاروالی د مدیریت نه په ملاتړ کې پانګه اچوونه، بنسټیزو »

خدمتونو ته د لاسرسي او د راتلونکو لسو کلونو لپاره د ښاري غوره اقتصادي شرایطو ښه والی شامل دي.

نړیوال بانک پورتنیو موخو ته د لاسرسي لپاره، د افغانستان د ښاري سکتور په برخه کې خپله ونډه ډېره پراخه کړې ده. په ښاروالیو کې د شته وړتیاوو او سرچینو ښه والی په تیره بیا د لویو ولایتونو په مرکزونو کې؛ لومړنی مهم ګام ګڼل کېږي. په ۲۰۱۴ میلادی کال کې، د افغانستان د بیارغونې صندوق، چې د بانک له خوا یې مدیریت کېږي، د کابل ښاروالی د پراختیا برنامې له لارې د کابل ښار ته د ۱۱۰ میلیونه امریکایي ډالره وړیا مرسته وکړه، چې موخه یې د ښار په ځینو سیمو کې د خدمتونو د وړاندې کولو او د زیربنا د اصلاحاتو د تمویل او تطبیق لپاره (سړکونه، فاضله اوبو او اوبو رسونې په برخه کې) د ښاروالی د وړتیا ښه والی وو. د کابل ښاروالی د پراختیایي برنامې له خدماتو څخه تر اوسه پورې څه باندې ۵۵۰،۰۰۰ کابل ښاریان په مستقیمه توګه برخمن شوي دي او ۱،۵ میلیون کاري ورځې یې رامنځته کړې دي، چې دا په خپله د ثابت کاري فرصتونه او د مهارتونو د پراختیا سبب ګرځیدلی دی.

همدې مواردو ته په کتو سره، نړیوال بانک، د ۲۰۱۷ میلادی کال د جون د میاشتې په ۱۳مه نېټه د ښاري پراختیا د ملاتړیزې پروژې سره د مرستې په خاطر ۲۰ میلیون امریکایي ډالر وړیا مرسته تصویب کړه. دغه پروژه به د یوه هراړخیزه هدف د وړتیا لوړول او د پالیسي اړوند لارښوونه تر سره کړي، تر څو ډاډ تر لاسه شي، چې د هېواد د ښاري استوګنې د لېږد بهیر په متوازنه او پراخه توګه سره عملي شي. دغه پروژه د پالیسی د اجنډا د تر سره کولو لپاره د لارښوونې او وسایلو په وړاندې کولو سره، د ښار او کور جوړولو د وزارت ظرفیت پیاوړی کوي، چې په همدې ترتیب سره به له یوې خوا د ښاري پلان جوړونې د اصلاح او د ځمکې د مدیریت د تمرینونو سبب وګرځي او له بلې خوا به د مناسبو استوګنځایونو برابرولو کې چټکتیا رامنځته کړي، د ښاري بیاجوړونې او کلتوري میراثونو د ساتنې فرصتونه به وپیژندل شي او د ښاروالی ګانو د مالي چارو د پیاوړتیا سبب به وګرځي. همداشان، دغه پروژه به په پوهنتونونو کې د ښوونیز نصاب له لارې په افغانستان کې د ښاري پلان جوړونې د مسلك په پیاوړتیا سره مرسته وکړي او د ښاري ډیټابیس اصلي سیستمونه به رامنځته کړي.

همداشان، د نړیوال بانک د پروګرام شوي تعامل د یوې برخې په توګه، د ښاري پراختیا ملاتړیزه برنامه به د ښار او کور جوړولو له وزارت او د سیمه ییزو ارګانونو له خپلواکې اداري سره یو ځای کار وکړي، تر څو په هېواد کې د اقتصادي سیمو له ودې سره مرسته او هر اړخیز ملاتړ رامنځته کړي. دغې موخې ته رسیدل به د هېواد په پنځو سترو ښارونو (هرات، جلال آباد، کندهار، خوست او مزارشریف) کې د خدماتو د وړاندې کولو د ښه والي او د پانګې اچوونې د پلان جوړونې له لارې تر لاسه شي.

د ښاري پراختیا د ملاتړیزې برنامې د فعالیتونو په رڼا کې په ښاروالیو کې د تخنیکي مرستو او د ظرفیت لوړولو پروګرامونو د تطبیق په پایله کې مدیریتي او تخصصي مهارتونه لوړ شوي او په دې توګه نړیوال بانک هوډ لري، چې د خپلې همکارۍ د بل پړاو په ترڅ کې د ښاروالی په جوړښت کې د زیربناو لپاره د مالي اسانتیاو د برابرولو په موخه د یو مشخص جوړښت له رامنځته کونې څخه ملاتړ وکړي.

که چېرې مونږ دغه پروسه په اغېزمنه ښه مدیریت او تطبیقی چارې مو پیل کړې، کولای شو په پوره ډاډ سره دا اعتراف وکړو، چې د دغو پروژو تطبیق به په راتلونکې کې په یو شمېر لویو ښارونو کې د ژوند شرایط د ټولو خلکو لپاره ښه کړي او د کارموندنې یو زیات شمېر فرصتونه به په متوازنه توګه ښاریانو ته برابر شي.▣

منبع:

http://blogs.worldbank.org

چگونگی تغییرات سکتور مالی طی ربع سوم سال مالی ۱۳۹۵

هرچند بیلانس مصارف دولت طی ربع سوم سال مالی ۱۳۹۵ به دلیل وخامت اوضاع امنیتی که منجر به کاهش سرمایه گذاری‌های خصوصی و عدم تطبیق بموقع بودجه گردید، بحالت نامتوازن باقی مانده است، ولی عملکرد سکتور دولتی در قسمت جمع آوری عواید داخلی مثبت ارزیابی شده است.

افزایش مصارف عملیاتی ارتش و پولیس ملی کشور مخصوصاً ازدیاد معاشات نظامیان جدیدالتقرر علی الرغم عوامل فوق، یکی از چالش های عمده در قسمت کسب ثبات سکتور مالی برای دولت افغانستان بشمار می‌آید.

چگونگی اجرای بودجه

دولت افغانستان از آغاز سال مالی ۱۳۹۵ الی اخیر ربع سوم، ۴۷ درصد بودجۀ سال مالی را به مصرف رسانیده است، در حالیکه طی ربع مشابه سال قبل، این رقم ۴۶ درصد ثبت شده بود.

نرخ اجرای بودجۀ فعلی در اخیر ربع سوم سال مالی ۱۳۹۵ در مقایسه با ۵۴ درصد ربع مشابه سال مالی قبلی، ۵۶ درصد گزارش شده است. در همین حال، نرخ اجرای مصارف انکشافی در ربع تحت بررسی صرف ۳۰.۲۱ درصد می باشد، در حالیکه این رقم در ربع مشابه سال مالی قبلی ۳۰ درصد ثبت شده بود. نرخ اجرای بودجۀ مجموعی در ربع سوم سال مالی ۱۳۹۵ در مقایسه با ربع مشابه سال مالی قبلی افزایش اندک یک درصدی را به همراه داشته است.

پائین بودن نرخ اجرای بودجۀ اصلی عمدتاً به فکتورهای مانند روند تدارکاتی زمانگیر، تصویب مصارف توسط ادارۀ تدارکات ملی، تأخیر در تصویب بودجه، وخامت شرایط امنیتی در ولایات کشور و کوتاهی در ادارات بودجوی نسبت داده می‌شود.

کسر بودجه

بودجۀ مجموعی افغانستان قبل از کمک های کشورهای دونر در ربع سوم سال مالی ۱۳۹۵ دارای کسر ۲۹.۴۳ میلیارد افغانی بود، اما پس از دریافت کمک های خارجی به اضافه عواید داخلی طی این مدت با مازاد ۶.۹۶ میلیارد افغانی به همراه بوده است.

۳.۵ جمع آوری عواید

عواید داخلی در جریان ربع سوم سال مالی ۱۳۹۵ رشد قابل ملاحظه را به همراه داشته و ارزش آن به ۵۹.۷۳ میلیارد افغانی رسیده است، در حالیکه این رقم در ربع مشابه سال مالی قبلی به ۲۸.۸۶ میلیارد دالر امریکایی می‌رسید. بدین ترتیب عواید داخلی طی ربع تحت بررسی رشد ۱۰۷ درصدی را تجربه نموده است.

رشد چشمگیر عواید داخلی در جریان ربع سوم سال مالی ۱۳۹۵ عمدتاً ریفورم در سیستم جمع آوری عواید، تطبیق اقدامات جدید مالیاتی، افزایش اجزای مالیاتی مانند مالیات کارت های موبایل و سایر ریفورم های سازمانی در بخش عواید و گمرکات عنوان شده است.

گراف ۱.۵: ترکیب مجموع عواید طی ربع سوم سال مالی ۱۳۹۵

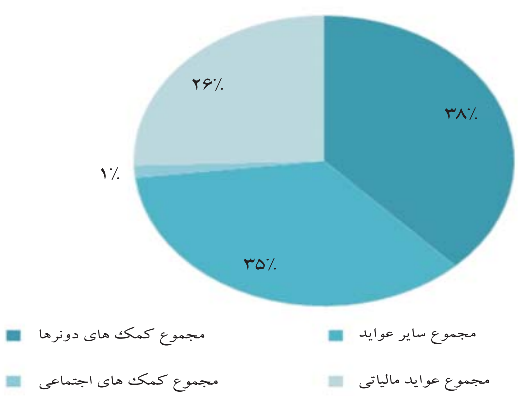

منبع: وزارت مالیه/محاسبۀ کارمندان سیاست پولی د افغانستان بانک

گراف ۲.۵: مقایسۀ مجموع عواید طی ربع سوم سال مالی ۱۳۹۵ و ربع سوم سال مالی ۱۳۹۴

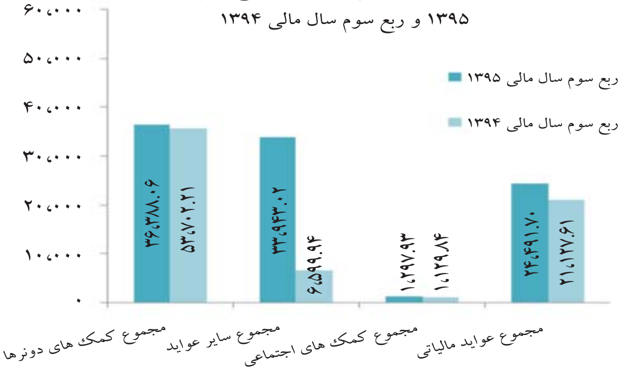

منبع: وزارت مالیه/محاسبۀ کارمندان سیاست پولی د افغانستان بانک

- ## عواید مالیاتی

براساس اطلاعات دست داشته، مجموع عواید مالیاتی بشمول عواید گمرکات طی ربع سوم سال مالی ۱۳۹۵ از ۲۱.۱۳ میلیارد افغانی ربع مشابه سال مالی قبلی به ۲۴.۴۹ میلیارد افغانی افزایش یافته است که بیانگر رشد ۱۶ درصدی یا ۳.۳۶ میلیارد افغانی می‌باشد.

این در حالیست که مجموع عواید گمرکات در ربع تحت بررسی کاهش ۷ درصدی داشته و ارزش آن از ۷.۴۶ میلیارد افغانی، در ربع مشابه سال قبل، به ۶.۹۵ میلیارد افغانی به ثبت رسیده است.

گراف ۳.۵: مقایسهٔ عواید مالیاتی

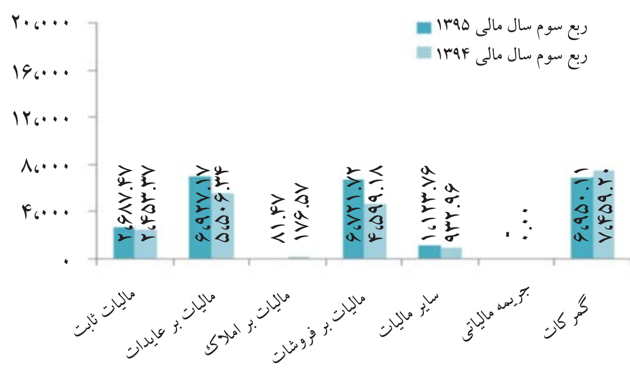

منبع: وزارت مالیه/محاسبهٔ کارمندان سیاست پولی د افغانستان بانک

گراف ۴.۵: ترکیب عواید مالیاتی

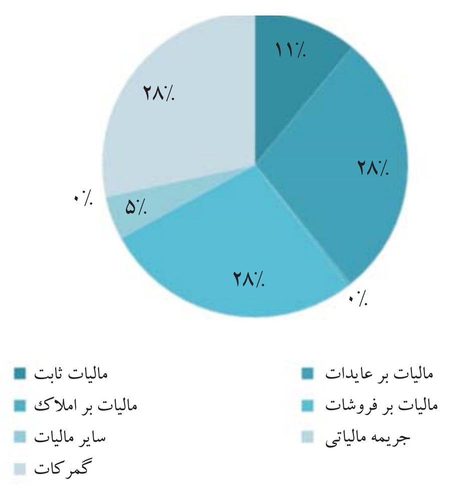

منبع: وزارت مالیه/محاسبهٔ کارمندان سیاست پولی د افغانستان بانک

- ## عواید غیر مالیاتی

سهم بزرگ عواید داخلی کشور را عواید غیر مالیاتی تشکیل می‌دهد که در مقایسه با ۶.۶۰ میلیارد افغانی ربع سوم سال مالی ۱۳۹۴، رشد قابل ملاحظهٔ ۴۱۴ فیصدی را بـه ثبت رسانیده و ارزش آن به ۳۳.۹۴ میلیارد افغانی رسیده است. دلیل این افزایش چشمگیر عمدتاً اجراآت خوب در عواید قروض پیش پرداخت و برگشت مصارف، استخراج منابع طبیعی، فیس اداری و سایر عواید عنوان شده است.

عواید ناشی از استخراج منابع طبیعی که بخش بزرگ عواید غیرمالیاتی را تشکیل می‌دهد، در ربع تحت بررسی در مقایسه با ربع مشابه سال مالی قبلی افزایش قابل ملاحظهٔ را به ثبت رسانیده و ارزش آن به ۰.۵۶ میلیارد افغانی می رسد، در حالیکه این رقم در ربع مشابه سال مالی قبلی ۰.۱۳ میلیارد افغانی ثبت شده بود. باید تذکر داد که این بخش عواید غیرمالیاتی طی ربع سوم سال مالی ۱۳۹۵ افزایش چشمگیری ۳۲۳ فیصدی را به همراه داشته است.

در عین حال، کمک های اجتماعی که صرف ۲ درصد مجموع عواید داخلی را تشکیل می دهد، طی ربع تحت بررسی ۱۵ درصد افزایش یافته و ارزش آن به ۱.۳۰ میلیارد افغانی می‌رسد، در حالیکه این رقم در ربع مشابه سال مالی ۱۳۹۴ به اندازهٔ ۱.۱۳ میلیارد افغانی گزارش شده بود.

- ## کمک های مالی دونرها

دولت افغانستان از دونرهای مختلف چون مؤسسات خیریه و کمیته های بین المللی کمک های مالی را بمنظور تمویل پروژه های متنوع در هردو بخش یعنی مصارف عملیاتی و انکشافی بدست می‌آورد. مجموع کمک های مالی دونرها طی ربع سوم سال مالی ۱۳۹۵ در مقایسه با ربع مشابه سال مالی ۱۳۹۴ افزایش اندک را به همراه داشته است.

مجموع کمک ها در بخش انکشافی و عملیاتی در ربع تحت بررسی به ۳۶.۳۹ میلیارد افغانی افزایش یافته است، در حالیکه این رقم در ربع مشابه سال مالی ۱۳۹۴، ۳۵.۷۰ میلیارد دالر گزارش شده است که بدین ترتیب کمک های دونرها در ربع تحت بررسی نظر به ربع قبلی ۲ درصد افزایش را به همراه «

داشته است. با اینحال، کمک های خارجی در جریان ربع سوم سال مالی ۱۳۹۵ توسط صندوق وجهی برای بازسازی افغانستان (ARTF) بالغ بر ۸.۷۵ میلیارد افغانی می‌شود که در مقایسه با ربع مشابه سال مالی قبلی کاهش چشمگیر ۴۶ درصدی را به نشان می‌دهد. به همین ترتیب، کمک های دریافت شده از صندوق وجهی نظم و قانون برای افغانستان (LOTFA) در ربع تحت بررسی به ۶.۳۶ میلیارد افغانی کاهش یافته است، در حالیکه در ربع مشابه سال مالی ۱۳۹۴ این رقم به ۶.۴۲ میلیارد افغانی می‌رسید که بدین ترتیب، ۱ درصد کاهش را نشان می‌دهد.

دولت افغانستان در جریان ربع سوم سال مالی ۱۳۹۵ توانست تا ۶۲ درصد مجموع عواید اصلی را با استفاده از عواید داخلی و ۳۲ درصد آنرا با استفاده از عواید خارجی تمویل نماید.

گراف ۵.۵: منابع تمویل بودجهٔ ملی
طی ربع سوم سال مالی ۱۳۹۵

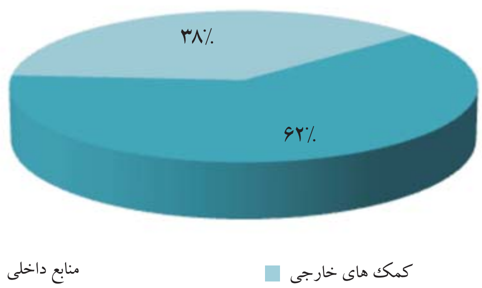

منبع: وزارت مالیه/محاسبهٔ کارمندان سیاست پولی د افغانستان بانک

گراف ۶.۵: مقایسهٔ کمک های مالی دونرها
طی ربع سوم سال مالی ۱۳۹۵

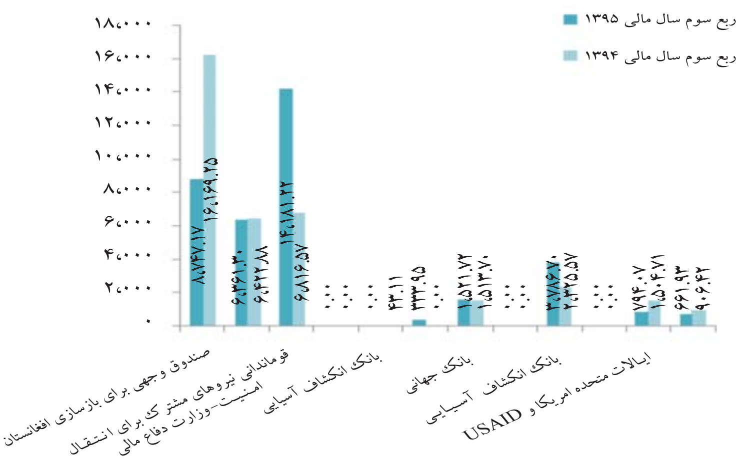

منبع: وزارت مالیه/محاسبهٔ کارمندان سیاست پولی د افغانستان بانک

مصارف

مصارف مجموعی دولت در جریان ربع سوم سال مالی ۱۳۹۵ به ۸۹.۱۶ میلیارد افغانی بالغ می‌گردد که در مقایسه با ۸۲.۴۹ میلیارد افغانی ربع مشابه سال مالی ۱۳۹۴، ۸ درصد افزایش را نشان می‌دهد. در همین حال، مصارف عملیاتی طی ربع تحت بررسی کاهش ۲ درصدی را به همراه داشته و به ۶۵.۰۹ میلیارد افغانی ثبت شده است، در حالیکه این رقم در ربع مشابه سال مالی ۱۳۹۴ به ۶۶.۵۷ میلیارد افغانی می رسید که بدین ترتیب، مصارف عملیاتی در ربع تحت بررسی به اندازهٔ ۱.۴ میلیارد افغانی کاهش را نشان می‌دهد.

از طرف دیگر، مصارف انکشافی دولت در ربع سوم سال مالی ۱۳۹۵ به ۲۴.۰۷ میلیارد افغانی افزایش یافته و در مقایسه با ۱۵.۹۱ میلیارد افغانی مصارف انکشافی ربع مشابه سال مالی قبلی، افزایش قابل ملاحظهٔ ۵۱ درصدی را نشان می‌دهد.

باید تذکر داد که از مبلغ مجموعی مصارف در ربع تحت بررسی، ۷۳ درصد آنرا مصارف عملیاتی و ۲۷ درصد آنرا مصارف انکشافی تشکیل می‌دهد.▣

منبع: بولتن اقتصادی و احصائیوی ربع سوم سال مالی ۱۳۹۵ د افغانستان بانک

د افغانستان-هند

هوايي سوداګريز دهليز پرانيستل شو

د افغانستان او هند ترمنځ هوايي سوداګريز دهليز د سوداګرۍ او اقتصاد په برخه کې د يوه نوښت په توګه، چې د هېواد د ولسمشر او د هند لومړي وزير په ۱۳۹۵ کال کې اعلان شوی وو، د ۱۳۹۶ کال د غبرګولي په ۲۹ مه رسماً ګټې اخيستنې ته وسپارل شو.

د افغانستان- هند هوايي سوداګريز دهليز موخه د دواړو هېوادونو ترمنځ د سوداګرۍ او اقتصاد کچې لوړول او د ترانزيټي خنډونو لېرې کول ښودل شوي دي. په لومړۍ الوتنه کې د ۵ ميليون امريکايي ډالرو په ارزښت ۶۰ ټنه کرنيز محصولات د دغه هوايي دهليز له لارې ډهلي ته وليږدول شول.

د وخت په تېريدو سره به دا پروازونه يوازې له کابل څخه نه، بلکې له کندهار، هرات، مزار شريف، جلال آباد او همداډول د هېواد له نورو ولايتونو څخه هم هندوستان ته بېلابېل توکي په ځانګړي توګه تازه او وچې ميوې وليږدوي، چې په دې سره به د افغان بزګرانو حاصلاتو ته په نړيوالو بازارونو کې د پلورلو زمينه برابره شي څو خپل حاصلات په لړ وخت کې په ښه بيه وپلوري.

د هېواد د ترانزيټي لارو د پراختيا لپاره د حکومت هڅې لکه د آقينه-ترکمنستان اوسپنې پټلۍ، له چين سره ترانزيټي اړيکې، د چابهار بندر پرانيسته، د ايران-تورغونډۍ او د ياد هوايي سوداګريز دهليز پرانيسته د سوداګرۍ د ودې او پرمختګ زمينه برابروي، چې کولی شي د کرنيزو څمکو په ځروبولو او د افغان محصولاتو د صادريدو په زياتولو سره به لوی اقتصادي پرمختګ رامنځته کړي

داچې هندوستان غواړي له افغانستان سره خپلې سوداګريزې اړيکې پراخې کړي، د سيمې او د افغانستان ګاونډيو هېوادونو ته هم يو ښه فرصت دی چې له دې چانس څخه ګټه پورته کړي او له افغانستان سره په سوله ايزه او خوندي فضا کې خپلې سوداګريزې راکړو او ورکړو ته دوام ورکړي.

ښاغلي ولسمشر د هند د دولت او خلکو له همکارۍ او د افغانستان خلکو ته د دغه هېواد د لومړي وزير نريندرا مودي له ځانګړې پاملرنې څخه مننه وکړه، او زياته کړه زه او مودي د هوايي سوداګريز دهليز د جوړيدو په اړه ژر پايلې ته ورسېدو او عملاً يې د پايلو شاهد يو.

ښاغلي ولسمشر محمد اشرف غني زياته کړه چې د افغاني محصولاتو په صادراتو بايد زيات تمرکز وشي او په بازار کې بايد له مشتري سره د ګډ کار زمينه برابره شي. د افغانستان دولت پانګوالو، سوداګرو او خصوصي سکتور ته دا ډاډ ورکوي چې د هغوی توليدات نه ضايع کيږي او د ودې او د لا ډېرو افغاني صادراتو زمينې به ورته برابرې شي.

د افغانستان دولت هڅه کوي چې د افغانستان کرنيزو محصولاتو او لاسي صنايعو لپاره بېلابېلې د ليږد او صادريدو لارې چارې برابرې کړي، څو په يوه مسير کې د ستونزو پرمهال له نورو لارو ګټه واخيستل شي، چې افغان توليدوونکي خپل توليدات نړيوالو بازارونو ته وړاندې کړي.

په کابل کې د هند استوګن سفير هم څرګنده کړې ده، د افغانستان د ترانزيټ ستونزه دا مهال د افغانستان د ولسمشر د

»

عالي مفکورو له امله په فرصت بدله شوې، چې د افغانستان-هند هوايي دهليز يې ښه بېلګه ده. هغه زياته کړې، هند ژمن دی چې له افغانستان سره په بېلابېلو برخو کې همکارۍ ته دوام ورکړي.

افغانستان يو کرنيز هېواد دی چې وچې او ډېرې تازه ميوې يې د نړۍ په کچه شهرت لري، چې د ښه خوند لرونکې دي، خو له وختونو راهيسې دا تازه او وچې ميوې ډېرې يې پاکستان ته لېږدول کېږي او نورو هېوادونو ته يې صادريدل لږ دي، اوس چې له هند سره هوايي دهليز پرانيستل شو د افغانستان بېلابېل کرنيز محصولات به د هند بازارونو ته وليږدول شي چې په دې سره به بزګران هم وهڅول شي، چې خپل محصولات ته پاملرنه ډېره کړي، څو کال تر راتلونکي کال ښه محصولات ولري او د خپل ژوند ټولې برخې يې د حاصلاتو د عايد له پلوه بشپړې شي.

په وروستيو کې د سوداګرۍ د ودې لپاره د ځمکنيو لارو ترڅنګ هوايي دهليز هم پرانيستل شو او وروسته لدې ټول سوداګر کولی شي، چې خپل توکي د هوايي دهليز له لارې هم هند او بيا ټولې نړۍ ته وليږدوي.

ورځ تر بلې دولت خپلې ژمنې بشپړوي او د سوداګرۍ او اقتصادي پرمختګ لپاره هڅه کوي چې خپلو سوداګريزو اړيکو ته پراختيا ورکړي او د افغانستان محصولات له بيلابيلو لارو نورو هېوادونو ته صادر کړي.

لکه څنګه چې د خدمتونو او صنعت سکتور ترڅنګ کرنه هم د افغانستان په کورنيو توليداتو کې مهم رول لري، د افغانستان دولت بايد د کرنيزو محصولاتو د ودې په موخه پراخ پروګرامونه په لاره واچوي، تر څو زموږ د بڼوالو او کروندګرو د صادراتو ترڅنګ د هغوی په ژوند کې هم مثبت بدلون راشي.

څکه د افغانستان نږدې ۶۵ سلنه خلک کرنيزو محصولاتو له لارې د ژوند کولو عوايد برابروي. ▣

حميدالله فيضي

www.bbcnews.com

www.azadiradio.com

www.cnn.com

https://.sputniknews.com

د افغانستان انځوريزې او غږيزې رسنۍ

پیامد اقتصادی مندرس شدن پول و راه های جلوگیری از آن

پول در حقیقت از جملۀ مهمترین و مفیدترین ابداعات بشر بوده و تکامل آن در واقع خلاصه ای از تاریخ مدنیت بشر به شمار میرود. بدین لحاظ پول برای بشریت سهولت و منفعت زیادی را به میان آورده است.

پول که منحیث وسیله مبادله و خرید و فروش روزانه مورد استفاده قرار میگیرد، باید بصورت درست حفظ و نگهداری شود، زیرا مندرس شدن زودهنگام پول باعث ضایع شدن سرمایه ملی می گردد. از طرف دیگر مراقبت و نگهداری درست از آن در توسعه اقتصاد ملی حایز اهمیت است. قسمیکه در سیر تحول پول مطالعه می گردد، بشر در ابتدأ با مشکلات زیاد مبادله مواجه بودند، اما برای رفع آن پول بوجود آمد. پول نظر به زمان و شرایط جوامع به پول کالایی، پول فلزی، پول کاغذی و پول بانکی یا اعتباری تحول نموده، لیکن در عصر حاضر با پیشرفت تکنالوژی، نیاز است تا پول الکترونیکی برای جلوگیری از مندرس شدن و تسریع معاملات مورد استفاده قرار گیرد. بناءً در این مقاله پیرامون پیامد اقتصادی مندرس شدن پول در افغانستان و راه های جلوگیری آن پرداخته خواهد شد.

مندرس شدن پول به معنی کهنه و فرسوده شدن آن است. پول در اثر گردش و دست به دست شدن در معاملات خرید و فروش به مروز زمان مندرس میشود، اما یک تعداد عوامل در مندرس شدن زود هنگام آن نقش دارند که در کشور های توسعه یافته و در حال توسعه درجه مندرس شدن آن متفاوت میباشد.

یکی از وظایف بانک های مرکزی در اکثر کشورها جمع آوری بانکنوت ها و سکه های مندرس و نشر پول جدید در اقتصاد میباشد.

عمر متوسط بانکنوت های افغانی بین ۳ تا ۵ سال و بیشتر از آن تثبیت شده است، اما قراریکه مشاهد میگردد، بعضاً عمر پول های خُرد ۱۰ الی ۱۰۰ افغانیگی به علت

حسیب الله ذکی
کارمند د افغانستان بانک

استفاده نادرست و گردش بیشتر در معاملات خرید و فروش قبل از موعد معینه فرسوده می شوند. بانک مرکزی »

افغانستان سالانه در حدود پنج میلیارد افغانی را به دلیل مندرس شدن بانکنوت‌ها از گردش بازار پول بیرون و محو می نماید. بدین ترتیب د افغانستان بانک از سال ۱۳۸۴ تاکنون بیش از ۴۰ میلیارد افغانی بانکنوت کاغذی را به دلیل فرسوده شدن، محو نموده است.

علل و عوامل مندرس شدن زودهنگام پول در افغانستان

۱. بی توجهی مردم نسبت به نگهداری پول: طوریکه دیده می شود، مردم اسعار خارجی بلخصوص دالر، یورو و پوند را در جا های مناسب و به شیوه درست نگهداری کرده و در مقابل در قسمت پول افغانی بی توجه هستند

۲. خرید و فروش به شکل پول نقد: از اینکه در سطح کشور اکثریت معاملات خرید و فروش به شکل نقده صورت میگیرد، بناءً این موضوع باعث کهنه شدن پول میشود

۳. فرهنگ ضعیف استفاده از پول: در بانکنوت ها نگارش کلمات، جملات، مهر و یا در هنگام استفاده از آن با دستان آلوده به رنگ و یا دستان کثیف در مندرس شدن آن تأثیر گذار است

۴. در جریان بودن مقداری از بانکنوت های منتشر شده بیشتر از مدت معینه آن: بعضاً مقداری از بانکنوتها در گردش بازار قرار داشته و بعضاً حتی بیشتر از پنج سال در جریان قرار دارند

۵. عدم توسعه معاملات و داد و ستدهای پولی بوسیله بانکداری الکترونیکی

۶. سرعت گردش و دست به دست شدن بیشتر پول در بین هموطنان

۷. شمارش چند مرتبه ای بانکنوت ها همراه با دست

۸. عدم توجه در قسمت انتقال پول از یک محل به محل دیگر یا از یک اداره به ادارهٔ دیگر.

با درنظرداشت عوامل فوق، روند نامطلوب حفظ و نگهداری بانکنوت ها یکی از مهمترین مسائل پیش روی بانک مرکزی، شبکه بانکی و اقتصاد کشور محسوب می شود. در صورت توجه بیشتر مردم در حفظ و نگهداری بانکنوت ها از یک طرف از هزینهٔ که روی چاپ مجدد آن صورت میگیرد و از طرف دیگر از تلف شدن این سرمایه ملی جلوگیری خواهد شد و به جای آن میتوان با این پول، بسیاری از سکتورهای اقتصادی کشور را تقویه نمود.

چگونگی مراقبت و نگهداری بانکنوت ها، یک کار فردی است و به مسئولیت پذیری اشخاص در حفظ و نگهداری این سرمایه ملی، بستگی دارد، از اینرو هر کس باید به بهترین راه ممکن از آن نگهداری کند. برای حفظ و نگهداری درست پول افغانی، میتوان بر مبنای قوانین بانکی بعضی پالیسی ها، مقرره ها و پروسیجر ها و به صورت مشخص راهکار های ذیل را طرح و عملی نمود:

۱. **فرهنگ سازی و آماده کردن افکار عمومی در قسمت حفظ و نگهداری پول افغانی:** ادارات مسئول با شعار "پول منحیث هویت ملی کشور" از طریق اطلاع رسانی در رسانه های تصویری، صوتی و نوشتاری و ارائه اطلاعات درباره هزینه بالای چاپ پول جدید و امحای بانکنوت های مندرس فعالیت نمایند و در کنار آن نکته ای را که می توان مردم را به نگهداری مطلوب از بانکنوتها تشویق کرد، این است که هزینه چاپ مجدد بانکنوتها از مالیات خود مردم تأمین می گردد؛

۲. **توسعه خدمات بانکداری الکترونیکی غرض ترویج پول الکترونیکی و جلوگیری از معاملات نقده:** اجرای معاملات و خرید و فروش به شکل نقده و گردش پول فزیکی در بازار های کشور، سالانه هزینه هنگفتی را به وجود میاورد. بناءً توسعه خدمات و سهولت های بانکی، بلخصوص بانکداری

»

الکترونیکی بیشتر مورد حمایه و تقویه گردد تا از این طریق استفاده پول فزیکی در معاملات کمتر شود. حمایت و تشویق خریداری ها به شکل الکترونیکی و ایجاد اطمینان در بین مردم در باره بانکداری الکترونیک، استفاده از کارت های بانکی، استفاده از دستگاه های الکترونیکی و توسعه پرداخت الکترونیک در نقل و انتقال پول نه تنها عمر بانکنوت ها را افزایش می دهد، بلکه هزینه چاپ بانکنوت ها را کاهش می دهد؛

۳. **استفاده از انواعیه های مختلف وسایل داد و ستد:** از اینکه در کشورهای پیشرفته انواع مختلف پول از قبیل، سکه، پول کاغذی یا بانکنوت، پول بانکی یا اعتباری و پول الکترونیکی مروج است، استفاده و تنوع آنها باعث نگهداری درست و دوام بانکنوت ها شده است. بناءً زمینه و فرصت بکار انداختن انواع پول ها در کشور میتواند در قسمت افزایش عمر پول ممد واقع شود؛

۴. **تشویق مردم برای نگهداری بانکنوت ها در بکس جیبی:** به هر اندازه ای که مردم از بکس جیبی استفاده نمایند به همان اندازه به عمر آن می افزاید، بناءً ترویج فرهنگ نگهداری پول در بکس های جیبی در بین مردم در نگهداری درست بانکنوت ها کمک میکند؛

۵. **برخورد قانونی با کسانیکه در قسمت نگهداری پول افغانی بی توجهی میکنند:** تعدادی از مردم در حفظ و نگهداشت بانکنوت ها بی تفاوت اند و آنرا به شکلی از اشکال به بدترین شیوه بکار می گیرند که در فرسوده شدن زودهنگام آن می افزاید که باید با آنها برخورد قانونی و جدی صورت گیرد؛

۶. **ازدیاد یکی از موارد در قانون د افغانستان بانک** منحیث اجبار و مکلفیت در قسمت کاربرد پول ملی و نحوه نگهداری آن از طریق شهروندان؛

در نتیجه آنچه در این مقاله مورد بحث و تحلیل قرار گرفت، مندرس شدن پول افغانی و هزینه چاپ مجدد آن بود که به نحوی باعث تلف شدن این سرمایه ملی می گردد و پیامدهای منفی بر اقتصاد افغانستان بر جا میگذارد. همچنان این مسئله باعث کُندی معاملات خرید و فروش در بین شهروندان می شود. از اینکه پول افغانی جزء سرمایه و ثروت ملی ما است، بناءً همهٔ افراد جامعه در حفظ و نگهداری درست از آن به عنوان ابزار معاملات روزمره توجه جدی نمایند. نگهداری درست از بانکنوت ها کار چندان سختی نیست، به این لحاظ حفظ و نگهداری صحیح از پول افغانی، وظیفه ملی ماست. ▣

منابع و ماخذ:

۱. فرد، حسن توانایان. ۱۳۸۵. فرهنگ تشریحی اقتصاد

۲. گلریز، حسن. ۱۳۸۵. فرهنگ توصیفی اصطلاحات پول، بانکداری و مالیه بین المللی

۳. قانون د افغانستان بانک

۴. فرهانی، مجتبی زمانی. ۱۳۹۳. پول، ارز و بانکداری

۵. فرجی، یوسف. ۱۳۸۵. پول، ارز و بانکداری

۶. بهمن پور، حمید. اقتصاد پول و بانکدرای

۷. Banking priciples & Operations. M.N. Gopinath

۸. ویب سایت. www.dab.gov.af

۹. پژوهشها/نشریات/http://www.cbi.ir

۱۰. ویب سایت www.bbc.com/persian

چگونگی عوامل انکشاف اقتصادی آلمان

آلمان بعد از پشت سر گذاشتن جنگ های اول و دوم جهانی به یک ویرانه مبدل شد. اقتصاد آلمان مخصوصاً بعد از جنگ جهانی دوم به وضع خیلی اسفناک دچار گردیده بود. جنگ ویرانگر با سیاست های زمین سوخته، ۲۰ درصد از مجموع ساختمان های رهایشی این کشور را از بین برده و فیصدی زیادی از مردان که در سن کار قرار داشتند، جان خود را از دست دادند. وضعیت اقتصادی آلمانی ها بعد از جنگ جهانی دوم چنان تضعیف گردید که یکتعداد آنها شروع به زرع محصولات غذایی برای خود نموده و برخی دیگر به نواحی دور دست روستایی رفته تا در آنجا به مبادله کالاهای خود با محصولات غذایی بپردازند. تولیدات صنعتی در سال ۱۹۴۷میلادی تنها به میزان نصف رسیده بود و نرخ تورم زیر۳۰ درصد قرار داشت.

آلمان بعد از تقبل خسارات جانی و مالی ناشی از جنگ، توانست از وضعیت نا بسامان اقتصادی رهایی یابد و قدرت اقتصادی خود را طی چند دهۀ گذشته به نمایش بگذارد. یکی از کشور هاییکه به تقویت تولید ملی به هر شیوه ممکن در تاریخ پیشرفت اقتصادی خود توجه جدی نموده است، آلمان می باشد. این کشور با حدود ۳۹۰۰ میلیارد دالر تولید ملی، در جایگاه چهارمین اقتصاد برتر جهان قرار دارد و از قدرتمندترین اقتصادهای اروپا در حوزه یورو بشمار میرود و توانسته است در پیشرفت اقتصادی از رقبای خود پیشی بگیرد.

طی ربع اول سال ۲۰۱۷ میلادی، تولید

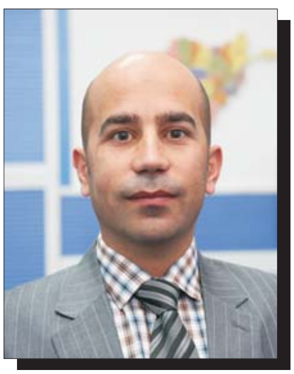

محبوب الله شریفی
مسئول خطرات آمریت عملیات بازار

ناخالص داخلی این کشور به ۱.۷ فیصد، نرخ انفلاسیون آن به ۱.۹ فیصد و نرخ بیکاری آن به ۵.۹ فیصد ثبت گردیده است.

سیاست های بزرگ اقتصادی و فرهنگ عمومی حرفه ای مردم نقش مهمی را در تقویۀ تولید ملی این کشور بازی نموده اند که پیشرفت اقتصادی این کشور را

»

می‌توان مدیون دو بخش؛ رهیافت های ساختاری و فرهنگی در این کشور دانست که در ذیل به آنها اشاره می نمائیم.

بخش ساختاری در راستای تقویت تولید ملی

تقویت صادرات: نیمی از رشد اقتصاد آلمان در دهه های گذشته به صادرات این کشور نسبت داده می‌شود. مازاد تجارت خارجی با ۱۸۸ میلیارد یورو (۲۴۳ میلیارد دالر)، ۷ درصد تولید ناخالص داخلی این کشور را تشکیل می‌دهد که بدین ترتیب، صادرات قوی و مازاد تجاری چشمگیر نماد قدرت اقتصادی آلمان محسوب می‌گردد. به همین منوال سیاست های تشویقی جدی برای تقویت صادرات در این کشور طی ده ها سال دنبال گردیده است.

کارخانه‌های آلمان به طور سنتی در سه حوزه بزرگ (ابزار، مواد شیمیاوی و موتر های تیزرفتار توسعه چشمگیر داشته اند. ترکیب این سه حوزه صنعتی، هنگامی که اقتصادهای نوظهور (از جمله چین) شکوفا می‌شدند، در تقویت صادرات این کشور بسیار مؤثر تمام شده است. تقریباً نیمی از مجموع صادرات آلمان و همچنین ۷۲ درصد از صادرات این کشور به چین را کالاهای ترابری و ماشین آلات با ارزش افزوده تشکیل میدهد.

ارتقای ظرفیت کارگران: ارتقای بهره وری کارکنان و کارگران یکی از موضوعات مورد توجه دولت آلمان بوده است. این مسئله زمانی بیشتر مورد توجه قرار گرفت که بحران مالی ۲۰۰۸ غرب باعث بروز مشکلات جدی در امریکا و اروپای غربی شده و شرکت های آلمانی به سبب کاهش تقاضا بیکار شده بودند، ولی این شرکت ها به جای اخراج کارکنان و کارگران خویش، آنها را به دوره های آموزشی اعزام کردند و در واقع به عوض کار و تولید، به آموزش و ارتقای مهارت و ظرفیت مسلکی به کارکنان خود حقوق پرداخت می کردند. همین امر باعث شد تا پس از عبور نسبی از بحران و آغاز تولید، کارکنان و کارگران با مهارت و بهره وری بالاتری مشغول به کار شوند.

ارتقای سطح تکنالوژی در صنایع: از دیگر سیاست های آلمان در مسیر پیشرفت اقتصادی، تاکید بر مهارت در تکنالوژی صنایع بوده است.

سیاست های پولی و مالی منسجم: چون آلمان در سال های پس از جنگ دوم جهانی از نرخ تورم بلند رنج می برد، به جهت آرام کردن فضای اقتصادی و بهبود شرایط کسب و کار اقدام به اصلاح نظام پولی خود نموده و با تغییر مقیاس پول از مارک رایش به مارک آلمان، این تورم سنگین مهار شد. در چنین فضایی شرایط برای سرمایه گذاری و تولید منطقی تر شد.

مدیریت واردات: هر چند اقتصاد آلمان در دوره شکوفایی نوین خود اقدام ویژه ای برای کنترول واردات نداشته و بخش مهمی از پایه های تولیدی آن در دهه های قبلی اتفاق افتاده است، این کشور در دهه های قبلی با کاهش واردات شرایط را برای تقویت تولید ملی و ارتقاء صادرات فراهم نمود.

بخش فرهنگی در راستای تقویت تولید ملی

ارزش دادن به کار: فرهنگ کار در میان جامعه آلمانی ها به یک ارزش تبدیل شده است. در میان مردم آلمان کار معیار اخلاقی دارد، به این معنی که به صورت احساس وظیفه شدید و محکمی درآمده است. در این فرهنگ کار یک وظیفه است و نه فقط یک اشتغال. کارگر آلمانی غرور و افتخار سنتی و شغلی خود را درکارکردن می یابد و آن را به منزله نوعی امتیاز محسوب می کند و همه چیز را از دیدگاه کار ارزیابی می کند.

مدیریت و روح ابتکار و اختراع: یکی دیگر از ویژگی های فرهنگی جامعه آلمانی، حاکمیت روحیه ابتکار، خلاقیت

»

و اختراع است. در واقع ذات و فرهنگ اقتصاد ریشه در فهم نخبگان این کشور دارد، به نحوی که چرخش اصلی پیشرفت اقتصادی این کشور را طی دهه های اخیر تشکیل داده است. نتیجه این امر تقویت صادرات آلمان شد که به ارتقاء قدرت اقتصادی آن کمک جدی کرده است.

استعداد سازمان دهی: سازماندهی و نظم یکی از مهم ترین مولفه های قدرت واقعی در آلمان، مخصوصاً در قلمرو فعالیت های اقتصادی است. ممکن آلمانی ها در این زمینه از شهرت جهانی برخوردار باشند. گرایش های عمومی و عمیق جامعه آلمانی برای استقرار نظم و سازماندهی مناسب امور از خصلت های عمومی روانی و فرهنگی آلمانی ها است.

پس انداز و سرمایه گذاری: سرمایه گذاری های بخش خصوصی نقش مهمی در پیشرفت اقتصادی آلمان بعد از جنگ داشته است. این منابع سرمایه ای از طریق پس اندازهای مردم و سپس سوق دهی این منابع به مسیر تولید شکل گرفته است. در مجموع آلمانی ها به ذخیره کردن و صرفه جویی گرایش دارند. آلمانی ها از تاریخ گذشته خود آموخته اند که با قناعت زندگی کنند و تا هر اندازهٔ ممکن ثروتمند شوند. با افزایش سطح درآمد عمومی، مردم آلمان آموختند که چگونه بیشتر پس انداز نموده و بر اثر افزایش آهنگ پس انداز، چگونه بیشتر سرمایه گذاری نموده، پیشرفت های سریع اقتصادی را پیموده و ثروت خود را افزایش دهند.

شیوه صحیح و درست مصرف: آلمانی ها در مصرف نیز از الگویی به نسبت مناسب پیروی می کنند. علاوه بر کالاهای شخصی و صنعتی، حتی در مصرف منابع عمومی نیز آلمانی ها رویه مناسبی داشته و اسراف و بی احتیاطی نمی‌کنند. حتی در مصرف آب نیز بسیار محتاط میباشند.

فرهنگ حمایت از تولید ملی: اگرچه آلمان در حال حاضر سیاست های جدی را برای کنترل واردات اتخاذ نمی کند، اما بطور دایم بیلانس تجارت آن مثبت است. این بدان معناست که مجموعه سیاست های اقتصادی این کشور و نیز فرهنگ اقتصادی توده مردم به نفع تولید و صادرات و علیه واردات عمل می کند. به طور مثال طی سال های بحران اقتصادی غرب طی سالهای ۲۰۰۸ تا ۲۰۱۰ مشاهده می شود که مردم آلمان از مصرف کالاهای خارجی که گاهی دارای اختلاف قیمت و کیفیت فاحش نیز هستند، به هدف کمک به تولیدکننده گان داخلی خودداری می کنند.

خلاصه و نتیجه گیری

آلمانی ها در مسیر پیشرفت اقتصادی خود، به تقویت تولید ملی توجه کرده اند، عمده ترین دلیل پیشرفت مردم آلمان مسئولیت پذیری و حس وطن دوستی شان بوده و با درنظرداشت قبول فرهنگ حمایت از تولیدات داخلی و صادرات، برعلیه واردات عمل کرده و اشتغال، کار و کار کردن در جهت بهبود وضعیت زنده گی و رسیدن به رفاه اجتماعی و اقتصادی را یک وظیفه میشمارند که این امر بین مردم این کشور به فرهنگ تبدیل شده است. بادرنظرداشت مسیر های پیشرفت اقتصادی آلمان در می یابیم که کشور ما نیاز به همدیگر پذیری و حس وطن دوستی دارد تا تمام اتباع کشور مسئولیت خویش را ادأ نموده و کشور را به اوج بلند شکوفایی برسانند.▣

منابع:

http://www.fardanews.com/fa/news

http://www.shafaf.ir/fa/news

Bloomberg

اقتصادي خبرونه

پکتیا کې د صنعتي پارک زر جریبه ځمکه پر سوداګرو ویشل کیږي

په پام کې ده چې په پکتیا کې ډېر ژر د صنعتي پارک زر جریبه ځمکه پر سوداګرو وویشل شي او دا د سوداګرو هڅول دي، څو په دې ولایت کې پانګه اچونه ډیره کړي.

د پکتیا د سوداګرۍ او صنایعو خونې رئیس نصیر عالمیار د ۱۳۹۶ کال د چنګاښ په دولسمه ویلي ول چې صنعتي ځمکې ته د لاسرسي په موخه تر دې مهاله ۴۰۰ سوداګرو خپل غوښتن لیکونه د یاد ولایت سوداګرۍ خونې ته سپارلي دي.

ښاغلي عالمیار زیاته کړې ده چې د پکتیا سوداګرو ته په صنعتي پارک کې د ځمکې ویش به سلګونه کسانو ته د کار لارې چارې برابرې کړي.

نوموړې دغه راز ټینګار کړی چې په دې سره به په پکتیا ولایت کې د کورنیو تولیداتو صنعت وده وکړي او پانګوال به وهڅوي چې د پکتیا ولایت کې پانګه اچونې ته زور ورکړي.

سرچینه: آزادي راډیو ۱۲/۴/۱۳۹۶

د سالنګ نوي تونل لپاره د ۱۹ میلیونو ډالرو پروژه لاسلیک شوه

افغان دولت له یوه استرالیایي شرکت سره د سالنګ د نوي تونل د مطالعې او ډیزاین تړون لاسلیک کړ. د دې پروژې لګښت چې څه باندې ۱۹ میلیونه ډالره کیږي د آسیایي پراختیا بانک او جاپان له خوا ورکول کیږي.

د سالنګ د نوې لارې لومړنۍ مطالعه په ۲۰۱۲ میلادي کال کې شوې وه، خو دا دی نژدې پنځه کاله وروسته یوه استرالیایي شرکت دې ته چمتو شوی، چې د دې لارې ارزونه او ډیزاین به تر راتلونکو ۲۶ میاشتو نهایي کړي. د تړون له مخې د استرالیا سمیک شرکت به غوره شوې درې لارې تر ارزونې لاندې ونیسي او تر ټولو لنډه، اسانه او اقتصادي لاره به یې پلي کیدو پړاو ته وړاندې کوي.

د ټولګټو وزیر محمود بلیغ په وینا د سالنګ د نوي تونل د تخنیکي مطالعې او ډیزاین پروژه نږدې ۲۰ میلیونه ډالر لګښت لري. او دا استرالیایي شرکت به په ۲۶ میاشتو کې درې غوره شوي مسیره په هر اړخیز ډول مطالعه کوي، د دغو له ډلې به هغه مناسبه، لنډه او ارزانه لاره وروستی کوي، دغه شرکت به د تدارکاتو پړاو لپاره د پروژې تخنیکي اسناد هم چمتوکړي او له «

هغه وروسته به پروژه د داوطلبی پړاو ته ځي او د جوړېدو چارې به يې پيلېږي.

د ټولګټو وزارت ټينګار کړی چې د هېواد د شمال او جنوب د ننبلولو لپاره د سالنګ د نوې لارې سربيره د سالنګ پخوانۍ لاره هم بيرته رغوي او دغه راز هڅه کيږي، چې د دوشي - باميان او خاواک - خنجان لويې لارې هم ورغوي چې شمال ته د لېږد رالېږد ښې او لنډې لارې بلل کيږي.

سالنګ اوسنۍ لاره شاوخوا پنځوس کاله وړاندې د محمد داود خان د صدر اعظمی پر مهال جوړ شوی چې ورخ کې د ۲۵۰۰ موټرو د تګ راتګ وړتيا لري، خو اوس هره ورخ پر دې لارې څه باندې دولس زره واړه او لوی موټر تګ را تګ کوي.

سالنګ د افغانستان له ستراتيژيکو لارو دی چې کابل له شمالي ولايتونو سره ننبلوي او د جنوبي او منځنۍ آسيا ځمکنۍ سوداګري هم له همدې لارې کيږي.

بي‌بي‌سي/ کابل د ۱۳۹۶ کال د چنګاښ ۱۷

امضای هشت توافقنامه اقتصادی توسط روسای جمهور افغانستان و ترکمنستان

رئیس جمهور افغانستان با همتای ترکمنستانی اش در زمینه های حمل و نقل بین‌المللی، اجرای بهتر پروژه‌های زیربنایی تاپی و توتاپ به توافق رسیدند.

به اساس خبرنامه سفارت افغانستان در ترکمنستان، جلالتماب داکتر محمد اشرف غنی رئیس جمهور افغانستان که به تاریخ ۱۱ سرطان ۱۳۹۶ به ترکمنستان سفر کرده بود، در دیدار با قربان قلی بیر محمدوف رئیس جمهور ترکمنستان در مورد گسترش همکاری در زمینه حمل و نقل، نفت و گاز، صنایع کیمیایی، صنایع نساجی، صنایع فرش، زراعت و دیگر بخش‌ها توافق کردند.

روسای جمهور هر دو کشور بر علاوهٔ پروژه‌های انرژی و پروژه‌های حمل و نقل، بر اجرای موفقانه‌ای پروژه‌ی تاپی (TAPI) که در آن چهار کشور ترکمنستان، افغانستان، پاکستان و هند شامل است، تأکید کردند.

در خبرنامهٔ سفارت افغانستان در ترکمنستان آمده است که یک توافقنامه همکاری علمی و آموزشی بین پوهنتون جوزجان جمهوری اسلامی افغانستان و پوهنتون دولتی مختم‌قلی ترکمنستان هم به امضا رسیده است.

پروژهٔ تاپی از پروژه‌های است که تنها برای افغان ها نه، بل برای کشور های ذیدخل در این پروژه کار ایجاد خواهند کرد و از مضایای اقتصادی این پروژه مستفید خواهند شد.▣

منبع: خبرنامه سفارت افغانستان در ترکمنستان

د کونړ پر سیند

د برېښنا بند جوړول به برېښنايي اړتیاوې ختمې کړي

د شانګهای غونډې په څنډه دولتي چارواکو د چین هېواد له استازو سره د کونړ پر سیند د برېښنا د بند جوړولو پروژه لاسلیک کړه. ولسمشر جلالتماب محترم محمد اشرف غني له خپل چینايي سیال شی جین پینګ سره د ۱۳۹۶ هجري لمریز کال د غبرګولي په ۱۹مه په قزاقستان کې ولیدل او د سیمه ایزې اقتصادي همکارۍ پر پیاوړتیا د ټینګار ترڅنګ یې له شیرخان بندر څخه تر هراته پورې د اورګاډي لیکې او د کابل-

کونړ پر سیند د برېښنا بند جوړولو په برخه کې دوه هوکړه لیکونه لاسلیک کړل.

د چین ولسمشر له افغانستان سره تل د ښو اړیکو په پراختیا ټینګار کړی دی او په دې ناسته کې زیاته کړې ده چې د اورګاډي پټلۍ، د بندونو او د برېښنا د پروژې په پلي کېدو سره به د چین او افغانستان سوداګریزې اړیکې نورې هم پراخې شي.

چین هېواد له کلونو کلونو راهیسې له افغانستان سره خپلې اړیکې په ښه فضا کې ساتلي او تل یې هڅه کړې چې له افغانستان سره د سوداګریزو اړیکو د پراختیا په موخه په افغانستان کې بیلابیلې اقتصادي پروژې ترسره کړي چې له دې ټولګې څخه د کابل تورخم سړک کریړول او مس عینک ترون یادونه کولی شو.

د دې هوکړه لیکونو پربنسټ به د کونړ په اوبو د برېښنا پروژې د سروې او طرحې کار د چینايي کمپنۍ له خوا

»

اجراء او د شپږو میاشتې په ترڅ کې به یې د لومړنۍ سروې کار بشپړ شي او د دې ترڅنګ له شیرخان بندر څخه تر هراته پورې د اورګاډي پټلې به د یوه کال په اوږدو کې ګټې اخیستنې ته وسپارل شي.

مخکې تردې افغانستان په پینځو سترو پروژو کې د چین او پاکستان د همکارۍ غوښتنه کړې وه، چې په دې پروژو کې د پټلۍ غځول: کابل- پیښور، کندهار – چمن، او هلمند- بارامچه ترمنځ به پرې اورګاډي ټرانزیټ مال لیږدوي او د کونړ سیند د بریښنا بند جوړولو او اقتصادي همکارۍ پیاوړتیا وو، چې د شانګهای غونډې په څنډه کې د چین هېواد د دې دوو هوکړه لیکونو په لاسلیک سره د افغانستان غوښتنې ته مثبت ځواب ورکړ.

د دې پروژې په بشپړېدو سره به له یوې خوا پرمختګ ته لاره هواره شي او له بل پلوه به افغانستان او سیمه کې د ګډو همکاریو ترڅنګ د سولې او ثبات په ټینګښت مثبته اغیزه وکړي.

د بریښنا او انرژۍ وزارت هم هیله څرګنده کړې چې د کونړ پرسیند د بریښنا بند جوړول ۱۲ سوه میګاواټه بریښنا ظرفیت لري، چې د دې بند په جوړېدو سره به د انرژۍ په برخه کې د افغانستان ډېرې اړتیاوې بشپړې شي او د مشرقي ولس لپاره به د کار زمینه برابره شي او د بې کارۍ په له منځه وړلو کې هم مثبت اغیز وشیندي.

دا په داسې حال کې ده چې افغانستان د اړتیا وړ اویا په سلو کې برېښنا له مرکزي آسیا څخه واردوي، خو د افغانستان د کالې ۱۸ میلیارد متر مکعب اوبه پاکستان او د دې ترڅنګ ۳۴ میلیارد متر مکعب اوبه پرته له کومې ګټې ایران ته روانې دي.

افغانستان د اړتیا وړ برېښنا د منځنۍ آسیا له څېنو هېوادونو ترلاسه کوي، د اوبو او انرژۍ وزارت وایي، د خپلو اوبو د مهارولو لپاره د امنیت او ښه مدیریت ترڅنګه له څېنې خصوصي شرکتونو سره تړونونه لاسلیک کړي دي.

د سلما او کجکی بند ترڅنګ د کونړ د سیند پر سر بند جوړول به، لږ ترلږه منځنۍ آسیا ته د افغانستان بریښنایي احتیاجات ختم کړي، ځکه د کونړ پر سیند د بند جوړولو وروسته افغانستان کولی شي ګاونډیو هېوادونو ته بریښنا صادر کړي.

د افغانستان دولت هوډ لري چې د انرژۍ د تولید او همدا ډول د ځمکو د خړوبولو په برخه کې پانګه اچونه چټکه کړي، ځکه دا دوه برخې کولي شي افغانستان ځان بساینې او پرمختګ ته ورسوي.

که چیرې د افغانستان دولت وکولی شي دا اوبه کنټرول کړي هم به افغانستان د غلې له پلوه ځان بساینې ته ورسیږي او هم نور د سیمې هېوادونو څخه د بریښنا د واردولو اړتیا پای ته ورسیږي. افغانستان یو کرنیز هېواد دی او د کرنې پرمختګ یې لارې چارې برابروي چې د بزګرو اقتصاد پیاوړي او د خپل وطن د سمسورتیا او آبادولو لپاره لاس په کار شي.

د رسنیزو راپورونو پربنسټ په هېواد کې د بیکارۍ نرخ هم خورا لوړ دی، نو لدې امله که چیرې د کونړ پرسیند د بریښنا بند کار پیل شي له یوې خوا به بریښنایي ستونزې لرې کړي او له بل پلوه به د بیکارۍ په له منځه وړلو کې مثبت اغیز وکړي.▣

سرچینې:

1. https:www.sputniknews.com
2. www.ariaye.com
3. www.Mosazaifacebook.com
4. www.bbc.com
5. *Mof.gov.af*
6. *Media analyst speech*

په مالیزیا کې د اسلامي شتمنیو د مدیریت لیوالتیا

که څه هم په مالیزیا کې اسلامي مالي چارې ډېرې مشهورې دي، خو د یو نړیوال مرکز په توګه د دې هېواد د کمزوره ودې په اړه اندېښنې شتون لري. د دې ننګونو د له منځه وړلو لپاره قانون جوړونکو خپلې هیلې د شریعه مالي مرستو او د شتمنیو په مدیریت پورې تړلې دي.

مالیزیا د حکومتي او قانوني ملاتړ او د بازار د نوښت له پلوه د اسلامي تمویل (مالي چارو) په برخه کې نړیوال مرکز پاتې شوی دی، خو د دې مرکز ځینې ګڼون وال بیا استدلال کوي چې د دې بازار پرمختګ هومره چټک نه دی، څومره چې له هېواده بهر ترې تمه کېږي. د اسلامي مالي چارو او شتمنیو د مدیریت یوه نوې طرحه چې ۲۰۱۷ میلادی کال په پیل کې د مالیزیا د بیه

لرونکو پاڼو د کمیسیون (Securities Commission) لخوا جوړه شوې وه، د دې سکتور د ودې لپاره یې نوې لارې هوارې کړې دي. د دې کمیسیون مشر رنجیت اجیت سینګهـ وایي ″مونږ اوسمهال د اسلامي مالي سرچینو (پیسو او شتمنیو په مدیریت باندې ډېر غور کوو. مونږ غواړو چې په دې برخه کې د زیاتې ودې شاهدان ووسو او سربېره پر »

دې په دې برخه کې له صنعت او نورو پالیسي جوړوونکو سره کار کوو څو ورته لا زیاته وده ورکړو". مالیزیا ته د نړیواله اسلامي مالي سرچینو (پیسو) راجذبول، د شتمنیو د مدیریت خدمتونو پراخه کول او له ټولنیزه معتبره پانګې اچونې (SRI) ملاتړ کول د اسلامي مالي چارو او شتمنیو د مدیریت د نوې طرحې د جوړیدو موخې دي.

په مالیزیا کې د نورو پرمختګونو هیلې

په مالیزیا کې اوس مهال ۲۰ ډوله بشپړ چمتو اسلامي مالي سرچینې شتون لري. د ښاغلي سینګهـ په وینا د حکومت د تقاعد د مالي تمویل (پیسو) او د کارکوونکو د احتیاطي مالي تمویل په اړه پریکړې په تدریجي ډول د ټولې پانګونې ۴۵ سلنه له شریعت سره سم محصولاتو لپاره ځانګړي شوي دي چې دا کار د پورته ۲۰ ډوله اسلامي مالي سرچینو شمېر زیاتولی شي.

په مالیزیا کې د بی ان پي پاریباس بانک (BNP Paribas) د پانګې اچونې د شریکانو(Investment Partners) اجرائي رئیسه انجیلا چین شارپ وایي له کومه وخته چې بهرنی مالي سرچینې (پانګې) بازار ته راننوتي دي، مالیزیا د بی ان پي پاریباس بانک د پانګونې د شریکانو اسلامي مرکز ګڼل کیږي چې د اسلامي مالي چارو او د شتمنیو د مدیریت نوې طرحه به د دې سکتور د مالي چارو کړنې لا هم بشپړې کړي.

د ابردین د اسلامي شتمنیو د مدیریت کمپنۍ اجرایي رئیس ګیرالډ امبروس د اسلامي شتمنیو په مدیریت کې بالقوه امکانات ویني. نوموړی وایي "که چیرې مسلمانان ټاکنې وکړي، نو زه باور لرم چې ډېری مسلمانان به خپل مالي وجوه له شریعه سره سم مدیریت کړي. د دې ترڅنګ مونږ له شریعت سره سم د مالي پلان د جوړیدو په برخه کې د پرمختګ شاهدان یو. دا یو لوی بازار دی چې د هېواد دننه او بهر دواړه رانغاړي".

په دې هېواد کې د بهرنیو پانګه اچوونکو د ګډون پراختیا

په مالیزیا کې د مالي تمویل (مالي چارو) د مدیرانو یو ګډ هدف د بهرنیو پانګه اچوونکو د ګډون پراخوالی دی. د خدمتونو د عرضې له پلوه د صکوکو بازار (اسلامي پورپاڼو) د هانګ کانګ، بریتانیې او د سویلي افریقا په ګډون د یو شمېر نویو نړیوالو پور اخیستونکو کوربه توب کړی دی. د Maybank د اسلامي بانکدارۍ برخې مرستیال نور شهریزان سلیمان وایي "بالقوه پور اخیستونکي او صادروونکي په دې پوهیږي، که چیرې د شریعې مطابق محصول انتخاب کړي نو د پانګه اچوونکو په یوه لویه پانګونه کې شاملیږي او په دې کار سره به د سیالیت کچه هم زیاته شي".

ښاغلی امبروس وایي چې د نړیوالو پانګو اچوونکو ترمنځ تقاضا زیاته نه ده او لامل یې د اسلامي مالي تمویلي پارامیټرونو په شرحه کې د لږو نړیوالو اړخونو راټولیدنه ګڼل کیږي.

که څه هم آغلې چین شارپ له دې خبرې سره موافقه نه ده او وایي "د پورتوفولیو د مدیرانو په توګه مونږ کولای شو چې د مشتریانو له بیلابیلو شرایطو سره ځان عیار کړو او د هغوی لپاره د حل لارې طرحه کړو". نوموړې زیاتوي "د بازار د ګډونوالو روزل ډېر مهم دي".

سربېره پر دې، ځیني بازارونه د مالیزیا په شان د اسلامي مالي چارو د پراختیا لپاره ژمن دي. آغلې شارپ وایي "د مالیزیا حکومت د اسلامي مالي چارو په دودولو کې لوی رول لوبوي او د قانون له جوړوونکو سره یو ځای کار کوي څو د

»

بازار د فعالو خواوو په اړتیاوو باندې پوه شي. د مقررو له موجودیت سره سره مونږ لا هم د بازار د فعالو خواوو له کمښت سره مخ یو څو د اسلامي پانګې بازارونو ته وده ورکړو".

د بهرنیو پانګه والو د ګډون د زیاتولو په موخه د ابردین د اسلامي شتمنیو مدیریت په وروستیو کې د ابو ذبي په ښار کې جواز ترلاسه کړی څو حلته شرعي محصولات وړاندې کړي. په ورته وخت کې آغلې چین شارپ تمه لري چې په بهر کې د خپلو نویو پانګه ایزو بازارونو د پراختیا لپاره به یوه طرحه اعلان کړي، څو په اندونیزیا کې اسلامي پانګې اچونې ته تقاضا زیاته شي.

د SC اداره په دې باور ده چې اسلامي تمویل (مالي چارې) د دوامداره او مسؤلې پانګې اچونې په پیاوړي کولو سره وده موندلای شي. ښاغلی سینګه وایي "مالیزیا په آسیا کې د دوامدارۍ او مسؤلې پانګې اچونې د ټولنې لخوا داسې ارزول شوې چې په آسیا کې د دې ټولنې تر ټولو لوی مالي ونډه لرونکی هېواد ګڼل کیږي. د اسلامي تمویل او د دوامداره او مسؤلې پانګې اچونې ترمنځ د اړیکو په پام کې نیولو سره، مونږ د دوامدارۍ او مسؤلې پانګې اچونې یو شرعي اډانه طرحه کړې چې ډېر ژر به معرفي شي". په واقعیت کې اسلامي مالي تمویل داسې غوښتنه کوي چې پیسې د ټولنې د خوندیتوب او ساتنې لپاره وکارول شي.

د مالیزیا د خپلواکه شتمنیو صندوق چې خزانه نشنل برهاد نومیږي، په ۲۰۱۵ میلادي کال کې د لومړي ځل لپاره د دوامدارۍ او مسؤلې پانګې اچونې صکوک چاپ کړ. اوس د Maybank یو وقف (خیریه صندوق) چې نړیوال بشردوستانه صندوق دی، جوړوي چې د کډوالو اوسنی کړکیچ تر کتنې لاندې نیسي. دا صندوق چې د Maybank له لوري مدیریت کیږي، د هغو موادو سره سم اداء کیږي چې د کډوالو د یو ناځرګنده شوي شورا لخوا ټاکل شوي دي.

د نړیوالو بازارونو په منځ کې د مالیزیا موقعیت اوس نور هم پیاوړی شوی چې د بیه لرونکو پاڼو د کمیسیون نړیوال سازمان لپاره یې خپل لومړنی سیمه ییز دفتر د کوالا لامپور ښار ټاکلی دی. ښاغلی سینګه وایي "تر ټولو لومړی باید په ظرفیت لوړولو، تخنیکي مرستې او د پانګه ایزو بازارونو په تقویه کولو باندې تمرکز وشي. دا بهیر د سیمې له تمویلي اړتیاوو سره مرسته او د نړیوالو پانګه ایزو بازارونو په خبرو اترو کې آسیا ته زیات رول ورکولای شي".▣

سرچینه: د بانکر مجله ۳/۰۴/۲۰۱۷

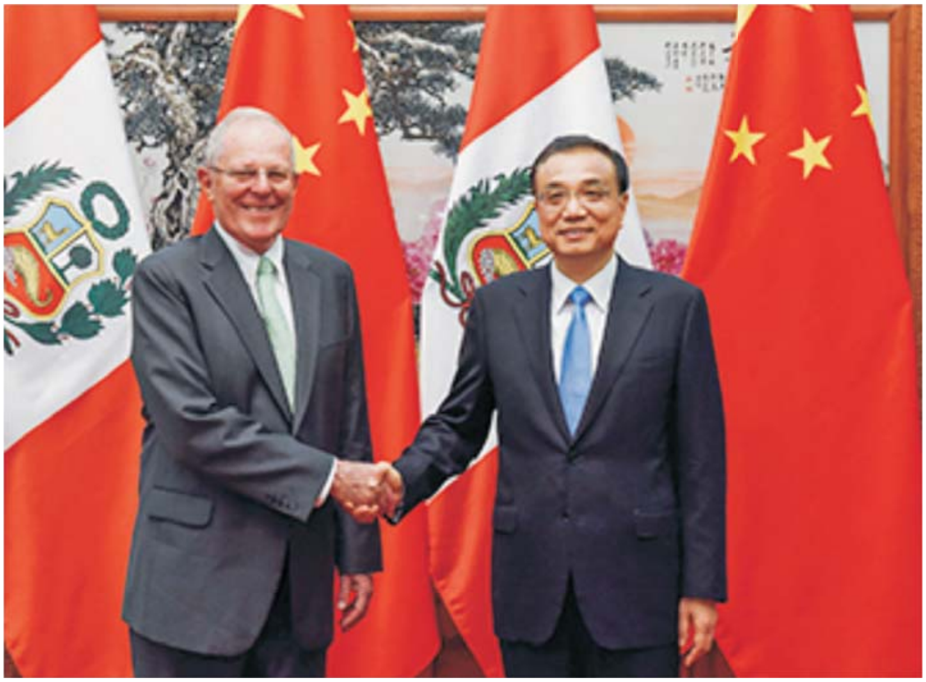

دور جدید روابط تجاری چین و امریکای لاتین

اعلامیۀ اخیر چین مبنی بر حمایت از جهانی شدن تجارت، روزنۀ جدید و امید بخش را برای امریکای لاتین در جهت استفاده از سهولت‌های موجود در چین مثل زمینۀ سرمایه گذاری‌های گسترده، تعرفه‌های پائین گمرکی و صادرات وافر باز نموده است.

طوریکه به نظر می‌رسد، ایالات متحدۀ امریکا می‌خواهد از نقش رهبری تجارت جهانی کناره گیری کند، این در حالیست که چین برای پُر نمودن این خلا دست و پاچه بر زده است. اگر چه اظهارات بیجنگ در حمایت از جهانی شدن تجارت برای بعضی کشورها متعجب کننده است، اما برای تعداد دیگری مخصوصاً امریکای لاتین درخور توجه قرار گرفته است.

چین در حال حاضر بزرگترین خریدار کالاهای تولیدی امریکای لاتین بشمار رفته و مصرف کنندگان کالاهای تولیدی این کشور در چین رو به افزایش است. امریکای لاتین در نظر دارد تا در اقلام صادراتی خویش ارزش افزودۀ بیشتر را شامل سازد، مثلاً علاوه بر صادارت مس که از جمله اقلام صادراتی سنتی این کشور به حساب می‌رود، شراب چیلی را نیز شامل سازد.

این در حالیست که چین در تلاش است تا شرکت‌های خود را بیشتر جهانی سازد و در این راستا برای امریکای لاتین فرصت‌های زیادی در بخش مدرن سازی و انکشاف زیربناها وجود دارد که این عمل از روابط خوب چین و امریکای لاتین ثمر می‌گیرد. پروژۀ خط آهن که توسط بیجینگ ساخته می‌شود، برازیل را منحیث تولید کنندۀ سویا با اقیانوس آرام یعنی کشور همجوار آن پیرو، وصل می‌کند. چین در سال ۲۰۱۵ اظهار داشت که ارزش این پروژه ۱۰ میلیارد دالر امریکایی تخمین شده که تا اکنون بزرگترین تعهد فعالیت‌های اقتصادی در بخش زیربنا از سوی این کشور بوده است. در صورتیکه این پروژه تکمیل گردد، بدون شک یک راه اصلی را در شبکه‌های منطقوی با نیازمندی‌های فراوان شکل داده و برای واردات چین مسیر خوبتر را ایجاد می‌کند.

فرصت‌ها و چالش‌ها

رویدادهای اخیر علی الرغم فراهم آوری فرصت‌ها و خوش بینی‌ها، با یک سلسله تهدیدها و نگرانی‌ها به همراه بوده است. نگرانی‌های سیاسی و رکود اقتصادی در برخی از نقاط امریکای لاتین علاقمندی چین را در قسمت سرمایه گذاری کاهش داده و در عین حال کاهش نیازمندی‌های این کشور برای مواد خام توأم با کاهش قیم اجناس، حجم معاملات تجاری امریکای لاتین را کاهش داده است.

طبق تحقیق جدیدیکه از طرف بانک انکشاف داخلی امریکا صورت گرفته، »

معاملات تجاری میان چین و امریکای لاتین و کشورهای کارابین در سال ۲۰۱۶ به ۲۴۱.۳ میلیارد دالر امریکایی رسیده که این رقم بگونۀ مطلق مبلغ بزرگی را نشان می‌دهد و میرساند که روابط تجاری بین این کشورها طی چند دهۀ اخیر تا چه اندازه رشد نموده است. این در حالیست که این رقم نسبت به سال گذشته تقریباً ۱۱ درصد کاهش یافته است.

بانک انکشاف داخلی امریکا چگونگی رشد و تغییرات در روند معاملات تجاری میان منطقه و چین را از سال ۱۹۶۰ بدینسو پیگیری می کند از زمانیکه این رقم فقط ۳۰ میلیون دالر امریکایی گزارش شده بود. در این مدت، نه تنها اینکه معاملات بین این کشورها افزایش قابل توجه نیافته، بلکه کاهش تدریجی را نیز شاهد بوده که در این میان کاهش سال ۲۰۱۶ رقم قابل ملاحظه در قیمت مطلقه و بزرگترین درصدی را طی سه دهۀ اخیر نشان می‌دهد.

علاوه بر این، کارشناسان امور در امریکا معتقد اند، قروضی که از طرف بانک های پالیسی ساز چین (بانک انکشاف زراعتی چین، بانک انکشافی چین و بانک صادرات و واردات چین) به امریکای لاتین اعطا گردیده نیز در سال ۲۰۱۶ به ۱۴ درصد کاهش یافته است. طبق اظهارات رئیس سازمان گفتگوی داخلی امریکا برای هماهنگی امریکای لاتین پروژه راه آهن برازیل - پیرو پس از اعلامیۀ سال ۲۰۱۵ در حال حاضر بنابر نگرانی های سیاسی و اقتصادی برازیل و کاهش حمایت سیاسی در پیرو، به تعلیق درآمده است.

آقای Carlos Casanova اقتصاددان هانکانگی در بانک Banco Bilbao Vizcaya Argentaria می گوید "در جریان سالهای که فزونی کالاها بود، کشورهای امریکای لاتین بسیار غیر فعال به نظر می‌رسیدند و به استثنای برخی نوآوری‌ها در بخش صادرات، دیگر کار مهمی را انجام ندادند".

وی افزود" که شما اصطلاح (la fiesta se acabo) که به معنی خوشی‌ها به پایان رسید، می‌باشد را پیوسته خواهید شنید. من فکر می کنم امریکای لاتین به این حقیقت پی برده است که اقتصاد چین در حال ایجاد توازن بوده و آنها ضرورت دارند تا سبد صادراتی خویش را متنوع ساخته و شیوۀ معاملات تجارت به تجارت و سرمایه گذاری را تغییر دهد".

گام بعدی در روابط میان چین و امریکای لاتین

اینکه در آینده روابط چین و امریکای لاتین چگونه خواهد بود، خانم Myers در این قسمت خوشبین به نظر می رسد. وی یک گزینۀ دیگری را به معلومات تحقیقاتی بخش قروض سازمان گفتگوی داخلی امریکا ارائه داشته که خود وی رهبری آنرا با دیگران بدوش داشته و قروض بانک‌های پالیسی ساز چین به دوایر دولتی امریکای لاتین یا تشبثات دولتی را مورد پیگیری قرار می‌دهد.

خانم Myers می گوید "ولو هر چه باشد، فراهم آوری سهولت های لازم در جهت میسر ساختن فرصت‌های قرضه دهی نشان دهندۀ علاقمندی چین به امریکای لاتین است. ما کمک‌های مالی میان بانک های پالیسی ساز چین و تشبثات دولتی امریکای لاتین را سنجش می کنیم که شامل یک بخش مشخص مجموع فعالیت های اقتصادی مختلف که واقعاً انجام یافته، می‌شود و با توجه به ارقام سال ۲۰۱۶ انتظار داشتم که این رقم با در نظرداشت سطح خطر در منطقه بگونۀ قابل ملاحظه کاهش بیابد"

خانم Myers موضوع ابتکارات قرضه دهی مختلف و سرمایه گذاری را که از طرف چین طرح گردیده و در صدد تنوع بخشیدن فعالیت‌های خویش در امریکای لاتین بوده، مورد غور و بررسی قرار می‌دهد. چین نه تنها بالای منافع سکتورهای سنتی چون استخراج معدن و زراعت تمرکز داشته، بلکه بالای سکتورهای بلند تکنالوژیکی چون قطارهای با سرعت زیاد که می تواند در شبکه‌های خط آهن منطقه ای مورد استفاده قرار گیرد، تمرکز دارد.

علاوه براین، اخیراً چین ارائۀ کمک های جدید که از طرف بانک انکشافی و بانک صادرات و واردات این کشور اعطا می گردد را اعلام داشته، ولی گفته است که ما چنین قروض را به کشورهای انفرادی در نظر نمی گیریم.▣

منبع: The Banker April 2017

برگردان: سید نور حسین میرزاد

د اقتصادي ودې په موخه بيمې ته اړتيا

بيمه د احتمالي زيانونو په بدل کې ډاډ او ژمنه ده. يا په بل عبارت، بيمه د دوو خواو ترمنځ داسې يو تړون دی، چې په هغې کې يو لوری د بيمې شرکت او بل لوری بيمه کوونکی وي او بيمه کوونکي د بيمې کمپنۍ ته په مياشتنۍ موده کې ټاکل شوې اندازه پيسې ورکوي، په بدل کې شرکت له بيمه کوونکي سره ژمنه کوي چې هر کله د بيمه کوونکي مال او ځان ته د کومې پېښې له امله زيان واوړي، بيمې شرکت اړ دی چې له بيمه شوي کس سره بشپړه مرسته ترسره کړي.

په اوسنۍ نړۍ کې په ډېريو هېوادونو کې د ژوند د هر فعاليت او خوځښت لپاره په ځانګړي توګه د سوداګريو فعاليتونو د ښه پرمخ بيولو په موخه بيمې تړون يو اړين لامل دی، ځکه د نا ببره پېښو پرمهال د زيانونو جبران کول، ډېر ګران دي، په همدې بنسټ د نړۍ ډېرى هېوادونه د ژوند د بېلابېلو برخو لپاره بيمې شرکتونه جوړ کړي، چې د انسانانو د ژوند لپاره يې اسانتياوې رامنځته کړې دي.

د بيمې د کلمې معنی د څوارلسمې پيړۍ په لومړيو کې هغه مهال رامنځته شوه چې د سوداګرۍ توکي په سمندري بېړيو کې ليږدول کيدل، کله ناکله به چې د سوداګرو بېړۍ په سمندر کې ډوبه شوه ټوله شتمني به په اوبو لاهو شوه او

عابدالله بيدار

دافغانستان بانک د ټولو ناظر اداره

آډيټ سوپروايزر

سوداګرو به بيا سوداګري نشوه کولی، نو بيا د دې ستونزو د مخنيوي په موخه د بيمې شرکتونه رامنځته شول، ترڅو سوداګر له زيان څخه وژغورل شي او په

ډاډ منه توګه خپلې سوداګرۍ ته دوام ورکړي.

بیمه د سوداګرۍ لپاره د انسانانو پر ژوند خورا ډېر اغیز لري چې په لاندې کرښو کې څېړل کیږي:

- **د کاروبار لپاره د بیمې اړتیا:** کاروباري خلك په دوديز ډول د لرې پرتو سيمو او هېوادونو ترمنځ د توکو لیږد رالیږد ترسره کوي، چې له بېلابېلو زیانونو سره مخ وي، نو د بیمې په صورت کې ډیرۍ دغه زیانونه د بیمې شرکت ته لیږدول کیږي او سوداګر د سوداګرۍ له راپیښ شوي زیان څخه ډېر نه زیانمن کیږي.
- **د شتمنیو لپاره د بیمې اړتیا :** کور، هټۍ، موټر او نورو منقولو شتمنۍ پر وړاندې احتمالي ګواښونه شته، که چیرې دا شتمنۍ بیمه نشي، کیدلی شي د یوې پیښې په رامنځته کیدو سره ټول شتمنۍ له خاورو سره خاورې شي، خو د بیمې په صورت کې بیا لږ ترلږه د بیمې شرکت په خپل ځای وي چې شتمنۍ بیاځلي ترلاسه کیږي.
- **د روغتیا لپاره د بیمې اړتیا:** د انسانانو په ژوند باندې هیڅ اعتبار نشته او هیڅکله د دې معلومات نه کیږي چې انسان کله له څه ډول ناروغۍ سره مخ کیدلی شي، د بیمې په صورت کې ناروغ کولی شي د دنیا نورو هېوادونو ته هم ولیږدول شي او په نړیوالو روغتونونو کې خپله درملنه ترسره کړي.
- **د ژوند بیمې ته اړتیا:** دا په ډاګه نه ده چې انسان کله او کوم ځای کې له مرګ سره لاس او ګریوان کیږي، نو د بیمې په صورت کې د بیمه کونکي کورنۍ خوندي وي او د بیمه شوي کس له مرګ وروسته ماشومان یې خپلو زدکړو ته دوام ورکولی شي.

بیمه د انسان د ژوندانه ټول اړخونه رانغاړي، په دې مانا چې بیمه یوازې د سوداګرۍ لپاره نه ده، بلکې د انساني فعالیتونو ټولې برخې تر خپل سیورې لاندې راولي، په همدې بنسټ په هېواد کې د بیمې شرکتونو جوړول د اقتصادي، سیاسي او ټولنیز پرمختګ لامل ګرځي.

د بیمې شرکتونو د ودې په موخه باید لاندې موضوعات په پام کې ونیول شي:

١- د اقتصادي پرمختګ په موخه باید په هېواد کې د بیمې معیاري شرکتونه رامنځته شي.

٢ – بیمه د یو ټاکلي اندازې پیسو په بدل کې ترلاسه کیږي، د ا فغانستان اقتصادي وضعیت سره سم باید د بیمې شرکتونه خپل فعالیتونه برابر کړي.

٣ – د بیمې شرکتونه باید د افغانستان د خلکو د عقایدو او دود دستور په رڼا کې خپل فعالیتونه ترسره کړي.

۴ – د افغانستان اقتصادي حالت ته په کتو باید د نورو هېوادونو په څیر مرستندویه بیمې شرکتونه هم جوړ شي.

په تیرو څلورلسیزو کې د هېواد ډیرۍ بنسټونه له منځه تللي او د خلکو اعتماد او باور هم پرې لږ شوی دی، نو پکار ده چې د دې بنسټونو په اړه عامه پوهاوی ترسره شي څو بیاځلي د خلکو باور او اعتماد غښتلی شي.▣

علل موفقیت کاری شرکت های بزرگ

موجودیت سیستم در یک شرکت مانند کشتی ای است که مدیر درآن نقش مهمی را ایفا میکند. در این کشتی رهنما و خدمهٔ همه با هم مشترکاً جهت رسیدن به منزل مقصود و هدف کار می نمایند و همه می دانند که کم کاری یکی از آنها می تواند باعث کاهش سرعت و یا غرق شدن کشتی گردد. به بیان دیگر، سرنوشت کشتی به سرنوشت تمام رهنما و خدمهٔ آن تعلق دارد، بناءً لازم است تا تمامی سرنشینان کشتی، مدیر را از تهدید های پیش رو آگاه ساخته و با استفاده از فرصت، همکار و بازوی توانای آن باشند.

این هم واقعیت دارد که قدرت یک ماشین یا یک دستگاه، بیشتر اوقات در ضعیف ترین حلقهٔ زنجیر آن نهفته است. مدیر موفق آن ماشین یا دستگاه و یا سازمان کسی است که ضعیف ترین حلقهٔ زنجیز را در این ماشین تشخیص داده و همیشه از آن مراقبت نماید.

پس از انقلاب صنعتی، علم مدیریت به عنوان یک رشتهٔ علمی عرض اندام نمود و از آن زمان تا اکنون مدیران به دنبال پیاده سازی سیستم بهتر مدیریت در شرکت ها و مؤسسات می باشند که بر اساس آن امروز میتولوژی های فراوانی برای پیاده نمودن یک سیستم جامع در تمام نهاد ها وجود دارد، که می توان از مهمترین آنها Work System و Enterprises System نام برد.

شرکت DELL که در بخش تولید کمپیوتر فعالیت دارد، حد اکثر زمانی که کالاهای این شرکت در گدام می ماند، چهار ثانیه است و این زمان کم فقط بخاطر ثبت و خروج کالاها از گدام این شرکت می باشد. این شرکت با پیاده سازی سیستم مصارف اداری گدام های خود را به صفر رسانیده و بر اساس آن توانسته است که اغلب بازار های کمپیوتر جهان را از آن خود نماید.

در مقابل، شرکت های تویوتا و زیمنس از سیستم انترپرایزیس استفاده می نمایند که اجزای آن را برنامه ریزی درست منابع مواد اولیه، نیروی انسانی، ماشین آلات، طی مراحل تهیهٔ مواد اولیه و توزیع آن به مصرف کنندگان، یک پارچه سازی تمام سیستم های داخل شرکت، کاهش موجودی در گدام ها، مدیریت دانش،

»

مهارت های تجارتی، موفقیت ها در بازار های رقابتی و ... تشکیل میدهند.

در دنیای پُر رقابت امروزی، نیروی انسانی و کار گروپی نقش کلیدی را در حیات شرکت ها دارند، در صورت عدم موجودیت این دو عنصر اساسی در شرکت ها به مشکلات زیاد روبرو می شوند که از جمله می توان به کاهش سطح کیفیت خدمات به مشتریان، فرار کارکنان از کار، بی تفاوتی در کار ها، عدم توجه به نو آوری و خلاقیت اشاره نمود.

در چنین حالت، ممکن است که در یک شرکت یک فرد نهایت تلاش بخرج دهد، ولی این کوشش اگر گروپی و سازمان یافته نباشد، باعث افزایش باز دهی شرکت نمی گردد. برای گذار از مدیریت سنتی و حفظ بقای یک شرکت، مدیران آن باید در روش های مدیریتی خود تغییرات ژرف و اساسی ایجاد نمایند، زیرا همه مسایل مورد بحث در شرکت ها به نوعی به نیروی انسانی بر می گردد.

یکی از موضوعات مهم در رقابت و کسب سود بیشتر و مستمر توجه فزایندۀ مدیران به منابع انسانی بوده که سرمایه های اصلی و ستون شرکت ها می باشند. به گفته ماتسوشیتا بنیان گذار صنعت الکترونیک در جاپان " نخست انسان سپس کالا".

دیوید مایستر عضو دیپارتمنت کسب و کار پوهنتون هارورد به عنوان مشاور شرکت های حرفه ای خدماتی در این زمینه می گوید "نقش مدیران مهمترین موضوع و عامل اصلی در ایجاد انگیزه در وجود کارمندان است". او همچنان می گوید "رفتار مدیران باید به گونه ای باشد که گویی آنها عضو تیم هستند، نه اینکه مدیر"، او همچنان می افزاید مدیران باید فاصله ای عاطفی میان خود و نیروی انسانی تحت امر خود را کم نمایند.

موفقیت یک شرکت زمانی فراهم می گردد که مدیران در شرکت ها نیروی انسانی را به مواردی چون تسلط و آشنایی به وظیفه، داشتن پشت کار، مسئولیت پذیری و علاقمندی به کار، مشارکت در کار، خود را تحت نظارت قرار دادن، ایجاد نو آوری، داشتن روابط حسنه با همکاران و دقت به کارها تشویق نمایند.

در مقابل، از عواملی که سبب بی انگیزگی (عدم شایسته سالاری، برخورد گزینشی با افراد متخصص، نبود نظارت از کارها، ایجاد رقابت ناسالم میان کارکنان و بی اطلاعی کارکنان از نتایج کار و عملکرد شان) کارکنان شرکت ها در امور محوله میشوند، جلو گیری نمایند.

در پایان می توان گفت که یک مدیر با ابتکار در یک شرکت راهکار های خوبی چون دادن پاداش، ارزیابی عملکردها، خلاقیت و نوآوری، افزایش دانش کارکنان، زیبایی محل کار و شایسته سالاری را جهت ایجاد انگیزه میان کارکنان روی دست گیرد.

گاه گاهی دیده شده است که در بعضی شرکت ها با تعویض یک مدیر، سیستم شرکت کاملاً تغییر نموده و دست آوردهای قبلی کاملاً از بین می رود و اکثر مدیران جدید نمی توانند دست آوردهای مدیر قبلی را تعقیب نمایند که در این صورت اینگونه شرکت ها به مرور زمان ورشکسته شده و از بین می روند.▣

عبدالحفیظ شاهین

منابع:

1. http://midan.aljazeera.net / عنوان – استراتیجیات مفصلیه فی تاریخ شرکات عملاقه / نویسنده :
2. محمد الجاویش / تاریخ ۲۸/۳ / ۲۰۱۷– مکه مکرمه
3. Almasdaronlin.com/article/91770 / عنوان – ۴ اشیاء یحتاج قاده الشرکات الناشئه و معرفتها عن برامج التسریع / المصدر اونلاین / الثلثاء – ۶ یونیو / ۲۰۱۷ – ۱۰:۲۳.۵۸ مساء
4. https//:www.sasapost.com / لماذا تفشل الشرکات الناشئه / احمد بدرالدین – ۳/۳/۲۰۱۶

نقش تکنالوژی و فناوری های نوین در اقتصاد

اقتصاد جهان اخیراً با پیشرفت تکنالوژی و ارتباطات یک تغییر ساختاری را تجربه نموده است و ابزار تکنالوژی نوین، تخنیک های فراختر و جذابی را در اختیار ما قرار داده است که توسط آن جغرافیای ثروت شکل جدیدی را به خود گرفته است. اقتصاد نوینی که کمپیوتر ها، شبکه ها و پایگاه های اطلاعاتی هر لحظه در آن در حال گسترش است، شکل کالاها و خدمات نیز با آن در حالت تغییر و پیشرفت می باشد.

این نظام با تحول اساسی و بنیادین خود سیستم های اقتصادی جامعه را به سوی بهبود و تحول بنیادی حرکت می دهد. اگر سیستم های اقتصادی کشورها بر طبق قوانین آن حرکت نمایند، پیشرفت های زیادی را تجربه خواهند نمود. این گونه اقتصاد جهانی معطوف به اشیای غیر ملموس بوده و با هم در ارتباط می باشد. امروز اطلاعات در نقطه ای قرار دارد که به شکل فراگیر در همه جا از آن استفاده می شود و در حال حاضر کشور های زودتر به خود کفایی می رسند که در زمینه تکنالوژی، اطلاعات و ارتباطات خود کفا باشند.

اقتصاد اطلاعاتی عبارت از اقتصاد دانش محور، دیجیتلی و یا انترنتی است که بنابر تحولات اقتصادی از سال ۱۹۶۰میلادی تا اکنون مورد استفاده قرار میگیرد. این نوع اقتصاد در کلیه مولفه های اقتصادی، چون محصولات، مصرف کننده کننده گان، فروشنده گان، بازار، وسایط، محصولات اطلاعاتی مانند مقالات تحقیقاتی، اطلاعات تصویری نظیر عکس ها، کارت ها، تقویم ها، نقشه ها، نوار های صوتی، موسیقی، برنامه های تلویزیونی، وقایع ورزشی، موضوعات تجارتی، انعقاد قرارداد، آموزش از راه دور و ... موجود می باشد.

با بوجود آمدن شبکه های ارتباطی مانند انترنت و ماهواره و گسترش آنها، مرز ها روز بروز کوچکتر شده و شرایط کسب و کار و درآمد بیش از پیش فراهم گردیده است. در حال حاضر و از مردم با استفاده از وسایل تکنالوژی معلوماتی و فناوری های نوین میتوانند با دور افتاده ترین نقاط دنیا ارتباط بر قرار نمایند و بخصوص در شرایط حاضر که آگاهی از شاخص بورس برای بسیاری ها خیلی مهم و حیاتی است، زیرا با دریافت اطلاعات به موقع،

مردم می توانند اقدام به خرید و یا فروش سهام خود نمایند و از این راه کسب درآمد کنند. این شیوه تنها از طریق اطلاع رسانی سریع و به موقع به وسیله تکنالوژی معلوماتی می تواند فراهم شود. به این وسیله شخص میتواند از محل سکونت خود اقدام به خرید و یا فروش اوراق بهادار خود نموده و یا هم اطلاعات به موقع خود را به بخش های دیگر از نقاط جهان برساند.

یکی از شاخص های مهمی که می توان برای سنجش موفقیت های توسعه ای تکنالوژی معلوماتی بر شمرد در آمد سرانه شهروندان یک کشور است، بطور نمونه اگر میزان درآمد سرانه دو کشور سنگاپور و امریکا را مورد بر رسی قرار دهیم، بر اساس آمار های جهانی در سال ۲۰۰۶ میلادی درآمد سرانه سنگاپور معادل ۴۳۳۰۰ دالر و امریکا معادل ۴۴۰۷ دالر بود، اما در سال ۲۰۰۷ میلادی درآمد سرانه امریکا ۴۶۰۰۰ دالر و از سنگاپور ۴۸۹۰۰ دالر شد که در این سال در واقع شهروندان سنگاپور نسبت به شهروندان امریکایی ثروتمند تر شده اند. این در حالی است که سنگاپور بزرگترین صادر کننده تجهیزات کمپیوتری در این سال بوده و از این طریق در آمد خوبی را نصیب شده است و مردم آن نیز از بهترین دانش در بخش کمپیوتر بهره مند می باشند.

در گذشته، فراگیری دانش توسعه ای از طریق ارتباط مستقیم با فراگیران به (گونهٔ متقابل یا شاگردی/ استادی) منتقل می شد، که با محدودیت ها و هزینه های زیادی مواجه بود، اما امروز با گسترش تکنالوژی معلوماتی کسب دانش با هزینه ها فرصتی های کمتر قابل دسترس می باشد. در تکنالوژی جدید هدف هوشمند ساختن مشتری است و برندهٔ واقعی در اقتصاد جدید کسی یا شرکتی است که مشتریان هوشمند دارد.

منابع پولی و سرمایه در عصر صنعتی، نزد چند فرد سرمایه گذار و چند بانک قرار داشت، اما حالا پول و سرمایه به میلیون ها حساب در سراسر جامعه تقسیم و تجزیه گردیده است. در گذشته بانک‌ها دارایی های خود را وام می دادند، از این وام ها صنعت به میان می آمد و از آن به گونهٔ نفع می بردند، اما با به میان آمدن دانش و ارتباطات، سرمایه گذاران دریافتند که سرمایه گذارانی که از اطلاعات بیشتر بهره مند هستند، ثروت بیشتری را از آن خود ساخته اند.

تکنالوژی و ارتباطات بجای وام دادن، فرهنگ سهام را ترویج می کند. در این سیستم ثروت ایجاد شده سبب بهبودی اقتصاد دیگران نیز گردیده و عدالت تأمین می گردد، امروز نگهداری حساب ها و نقل و انتقال ثروت توسط محاسبات کمپیوتری و ارتباطات فاصله های بسیار دور را نزدیک ساخته و میلیون ها رشتهٔ سرمایه گذاری در پرتو این سیستم ایجاد گردیده است.

منابع:

1. http://article.irna.ir
2. www.accpress.com
3. www.civilica.com

د افغانستان بانک

د افغانستان بانک خبرتیا!

د افغانستان بانک ګرانو هېوادوالو ته خبر ورکوي چې د افغانستان بانک د قانون د ۳۹ مادې پر بنسټ، هغه بانکنوټونه چې:

پر مخ یې لیکل او نقاشي شوي وي

مهر یا پرله پسې سوري شوي وي

وینځل شوي او یا د تیزاب او نورو کیمیاوي موادو له امله خراب شوي وي

پر مخ یې سریښناکه مواد کارول شوي وي

د افغانستان بانک او د سوداګریزو بانکونو په ټولو نمایندهګیو کې پرته له کوم فیس د کارونې وړ بانکنوټونو باندې بدل کړي.

د افغانستان بانک د ۱۳۹۶ لمریز کال د زمري له ۳۱ نېټې وروسته د پورته ځانګړتیاوو درلودونکي بانکنوټونه له معاوضې پرته مصادره کوي.

مهم یادداښت: هغه بانکنوټونه چې د کارونې له امله زاړه او اسکاشټیپ شوي وي د ګردښت وړ دي.

افغانی؛ زمونږ د ویاړ، ځواک او د ملي هویت نښه ده!

۰۲۰۲۱۰۲۲۰۷
۰۲۰۲۱۰۲۲۰۹

بانک

ماهنامهٔ د افغانستان بانک

سال یازدهم شماره ۱۲۱، سرطان ۱۳۹۶

د افغانستان بانک

ګرانو هېوادوالو! زمونږ د هېواد پولي واحد، افغانۍ دي